

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы
Югары Мактама авыл Советы

КАРАРЫ

6 апрель 2022 ел

№ 38

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы «Югары Мактама авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авылы җирлегенең Җирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен раслау турында» 2012 елның 25 декабрәндәге 51 номерлы карарына үзгәрешләр кертү турында»

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлеше, Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Советының «Әлмәт муниципаль районы территориясендә урнашкан җирлекләргә шәһәр төзелеше эшчәнлеге өлкәсендә җирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләргә хәл итү буенча «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы» муниципаль берәмлеге вәкаләтләренең бер өлешен тапшыру турында» 2021 елның 28 сентябрәндәге 81 номерлы карары нигезендә

Югары Мактама авыл Советы КАРАР БИРӘ:

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы «Югары Мактама авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авылы җирлегенең Җирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләрен раслау турында» 2012 елның 25 декабрәндәге 51 номерлы карарына түбәндәге үзгәрешләр кертүгә:

- Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районы Югары Мактама авыл җирлегеннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең I, II, III өлешләрен яңа редакциядә бәян итүгә (карага 1 нче кушымта).

2. Өлеге карарны Югары Мактама ав., Октябрь ур., 50 йорт, Туктар ав., Кутуй ур., 9 йорт торак пункт территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында игълан итүгә, «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы»нда (PRAVO.TATARSTAN.RU), «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренең Әлмәт муниципаль районы сайтында урнаштырырга.

3. Өлеге карар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

4. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Югары Мактама авыл җирлеге башлыгына йөкләргә.

Югары Мактама
авыл җирлеге башлыгы

Н.Т. Нуриев

Татарстан Республикасы Өлмөт
муниципаль районының Югары Мактама
авыл Советы карарына
6 апрель 2022 ел №38
1 нче кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨЛМӨТ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ ЮГАРЫ МАКТАМА АВЫЛЫ ЖИРЛЕГЕНЕҢ ЖИРДӨН ФАЙДАЛАНУ
ҺӘМ ТӨЗЕЛЭШЛӨР КАГЫЙДӨЛӨРЕ

Эчтәлек

<i>1 бүлек. Шәһәр төзелешен зоналаштыру нигезендә җир биләмәләреннән файдалану һәм төзелешне җайга салу тәртибе</i>	4
1 Бүлек . Гомуми нигезләмәләр	4
1статья. Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр.	4
2 статья. Кагыйдәләрне кертү нигезләре, билгеләү һәм аның составы.	9
3 статья . Шәһәр төзелешен җайга салу линияләре.	10
4статья. Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.	11
5 статья. <i>Җирдән файдалану һәм төзелеш турындагы мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем өчен ачык булуы. Җир биләмәләреннән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә физик һәм юридик затларның атнашуы.</i>	14
6 статья. <i>Кагыйдә бозган өчен җаваплылык.</i>	15
2 Бүлек. <i>Җирдән файдалану һәм төзелеш буенча барлыкка килгән мөнәсәбәтләрдә катнашучылар.</i>	15
7статья. <i>Объектлар һәм шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләре субъектлары.</i>	15
8статья. <i>«Югары Мактама авыл җирлегендә муниципаль берәмлеге территориясендә җирдән файдалану һәм төзелеш алып баруны җайга салучы җирлеүзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары.</i>	16
9 статья. <i>Җирдән файдалану һәм төзелеш буенча комиссия.</i>	17
10 статья. <i>Ижтимагый фикер алышулар, ачык тыңлаулар.</i>	17
3 Бүлек. <i>Кагыйдәләр гамәлгә кергәнче барлыкка килгән күчәмсез милектән файдалану хокуклары.</i>	24
11статья. <i>Элегрәк барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр.</i>	24
12 статья. <i>Кагыйдәләргә туры килми торган күчәмсез милек объектларын куллану һәм төзелеш үзгәрешләре.</i>	25
4 Бүлек. <i>Җир участогын яки капитал төзелеш объекттын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт. Капитал төзелеш объектларын төзүнең, реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләштерүгә рөхсәт.</i>	26
13 статья. <i>Җир участогын яки капитал төзелеш объекттын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү.</i>	26
14 статья. <i>Рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан кире кагуга рөхсәт алу тәртибе.</i>	27
5 Бүлек. <i>Территорияне планлаштыру буенча документлар.</i>	29
15 статья. <i>Территорияне планлаштыру буенча документлар.</i>	29
16 статья. <i>Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү тәртибе.</i>	30
6 Бүлек. <i>Җир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.</i>	34
17 статья. <i>Муниципаль ихтыяҗлар өчен җирләрен резервлау.</i>	34

18 статья. <i>Муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен алу.</i>	34
19 статья. <i>Халык сервитутларын билгеләү.</i>	35
20 статья. <i>Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану.</i>	36
7 Бүлек. <i>Йомгаклау нигезләмәләре.</i>	36
21 статья. <i>Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе.</i>	36
22 статья. <i>Кагыйдәләрне гамәлгә кертү турында.</i>	39
II бүлек. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ. ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ФАЙДАЛАНУ БУЕНЧА МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН ЗОНА КАРТАЛАРЫ	40
8 Бүлек. <i>Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы</i>	40
23 статья. <i>Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл җирлеген» муниципаль берәмлегенә шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы.</i>	40
9 Бүлек. <i>Территорияне махсус шартлары булган зоналар картасы.</i>	41
24 статья. <i>«Югары Мактама авыл җирлеген» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалану шартлары булган зоналар картасы.</i>	41
25 статья. <i>Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр зоналары картасы.</i>	42
III БҮЛЕК. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.	42
10 Бүлек. <i>Рәхсәт ителгән күчемсез милек төрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.</i>	42
26 статья. <i>Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияләрдә зоналар төрләре.</i>	42
11 Бүлек. <i>Территорияләрне файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчемсез милекне куллануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.</i>	76
27 статья. <i>Территорияләрне файдалануның махсус шартлары булган зоналар белән билгеләнгән күчемсез милекне куллану чикләүләрен тасвирлау.</i>	76
28 статья. <i>Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчемсез милекне куллану чикләүләрен тасвирлау.</i>	86
29 статья. <i>Ачык сервитутларның эш итү зоналары.</i>	86
<i>Шәһәр төзелеше регламентлары тарафыннан кагылмый торган төп җирләргә билгеләү, аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми.</i>	86
30 статья. <i>Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм җирләргә билгеләү.</i>	87

1 бүлек. Гомүми нигезләмә

1 Статъя . *Әлеге Кагыйдәләрдә кулланыла торган төп төшенчәләр.*

Әлеге Кагыйдәләрдә түбәндәге төп төшенчәләр кулланыла:

жир кишәрлеген арендау - физик затка яки юридик затка аренда шартнамәсе буенча вакытлыча файдалануга түләү өчен жир кишәрлеге бирү;

территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын тормышка ашыру, гражданның яшәү шартларын яхшырту, муниципаль берәмлек территорияләренең санитар һәм эстетик торышын тәмин итү һәм яхшырту, мондый территорияләрдә урнашкан торак пунктларның территорияләрен, шул исәптән гомүми кулланылыштагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, төзелмәләрен, корылмаларны, якин-тирә территорияләрен карап тоту буенча эшчәнлек;

жир участкаларыннан һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану рөхсәт ителгән төрләр-эшчәнлек төрләре, объектлар, аларны жир кишәрлекләрендә әлеге эшчәнлек төрләре һәм объектлар исемнәре буенча гамәлгә ашырырга һәм урнаштырырга рөхсәт ителә, әлеге Кагыйдәләрдә, башка норматив-хокукий актларда, норматив-техник документларда билгеләнгән таләпләренә мәжбүри үтәгәндә, тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары составында. Рөхсәт ителгән күчмәсез милекне куллану төрләре рөхсәт ителгән куллануның төп төрләрен, шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләрен, рөхсәт ителгән куллануның өстәмә төрләрен үз эченә ала;

шәһәр төзелеше Регламентының «рөхсәт ителгән файдалануның өстәмә төрләре» исемлегендә аларны гамәлгә ашыру рөхсәт ителгән эшчәнлекнең өстәмә төрләре - аерым территориаль зонага (подзонага) карата рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата һәм шартлы рөхсәт ителгән куллану төрләренә карата өстәмә рәвештә генә рөхсәт ителә һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла. Шулу вакытта әлеге Кагыйдәләр белән мондый эшчәнлекнең күләме һәм башка параметрлары буенча рөхсәт ителгән файдалануның тиешле төп төрләренең һәм шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләренең күләмнәре һәм башка параметрлары белән чагыштырганда чикләүләр билгеләнә;

генераль план - территориаль планлаштыру документының төре, ул жирлекнең территориаль планлаштыру максатларын, бурычларын һәм юнәлешләрен һәм аларны тормышка ашыру этапларын билгели, Территориянең тотрыклы үсешен тәмин итү өчен эшләнә;

жир кишәрлекләренең дәүләт кадастр исәбе - жир кишәрлекләренең бердәм дәүләт реестрында тасвирлау һәм индивидуализация, шуның нәтижәсендә һәр жир участогы башка жир участкаларыннан бертөсле рәвештә аерып алырга һәм аны сыйфатлы һәм икътисадый бәяләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия.;

күчмәсез мөлкәтне дәүләт кадастр исәбенә алу - жир участкалары, биналар, корылмалар, машина урыннары, төгәлләнмәгән төзелеш объектлары, бердәм күчмәсез комплекслар турында, ә федераль законда билгеләнгән очракларда күчмәсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына керту, жир белән нык бәйләнгән башка объектлар турында да, ягъни аларны билгеләнмичә күчереп йөртү мөмкин түгел (алга таба шулай ук - күчмәсез милек объектлары), алар мондый күчмәсез милек объектының индивидуаль-билгеле бер әйбер

сыйфатында аны билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикалары булуын яки аның яшәешен туктатуны раслый, шулай ук күчәмсез милек объектлары турында әлеге Федераль законда каралган башка мөһлүматлар;

шәһәр төзелеше эшчәнлеге- территорияләрне, шул исәптән шәһәрләрне һәм башка җирлекләрне үстерү буенча территорияль планлаштыру, шәһәр төзелешен зоналаштыру, территорияне планлаштыру, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, капитал ремонт, реконструкция, капитал төзелеш объектларын сүтү, биналарны, корылмаларны эксплуатацияләү, территорияләрне комплекслы үстерү һәм аларны төзекләндерү рәвешендә башкарыла торган эшчәнлек;

зоналаштыру- территорияль зоналарны билгеләү һәм шәһәр төзелеше регламентларын билгеләү максатларында территорияләрне шәһәр төзелешен зоналаштыру;

шәһәр төзелеше регламенты - җир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалануның тиешле территорияль зона чикләре чикләрендә билгеләнә торган төрләр, шулай ук җир кишәрлекләре өслегендә булган һәм аларны төзү процессында һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләүдә, җир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь) күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш объектларының чикле параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның чикләүләре, шулай ук чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган территорияләргә карата тиешле территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенә минималь мөмкин булган дәрәжәсенә, күрсәтелгән объектларның халык өчен максималь мөмкин булган территория дәрәжәсенә исәп-хисап күрсәткечләре;

төзүче - үзенә караган җир кишәрлегендә яисә дөүләт (муниципаль) милкендәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашырганда дөүләт хакимияте органнары (дөүләт органнары), атом энергиясе буенча дөүләт корпорациясе «Росатом», космик эшчәнлек буенча дөүләт корпорациясе «Роскосмос», Бюджеттан тыш дөүләт фондларының идарә органнары яисә җирле үзидарә органнары килешүләр нигезендә Россия Федерациясенә бюджет законнарында билгеләнгән очракларда дөүләт (муниципаль) заказчысы вәкаләтләр тапшырганнар яисә аңа «Территорияләрне үстерү фонды» гавами-хокук компаниясе турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2017 елның 29 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законның 13.3 статьясы нигезендә төзелеш, реконструкцияләү, капитал ремонт килешүләр нигезендә төзүчеләрнең үз функцияләрен тапшырганнар. Төзүче шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда, техник заказчыга үз функцияләрен тапшырырга хокуклы;

техник заказчы - төзүче тарафыннан һәм төзүче исеменнән вәкаләтле юридик зат инженерлык тикшеренүләрен үтәү, проект документларын эзерләү, капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау, сүтү турында килешүләр төзи, күрсәтелгән эшләрне башкаруга биремнәр эзерли, инженер эзләнүләрен башкаручы һәм (яисә) проект документациясен эзерләүне гамәлгә ашыручы затларга капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, җимерү, материаллар һәм документлар тапшыра, проект документациясен раслый, капитал төзелеш объектын эксплуатациягә кертүгә рөхсәт алу өчен кирәкле документларны имзалай, шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнарда каралган башка функцияләрне гамәлгә ашыра (алга

таба шулай ук - техник заказчы функцияләре). Техник заказчы функцияләре, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 47 статьясы 2.1 өлешендә, 48 статьясы 4.1 өлешендә, 52 статьясы 2.1 һәм 2.2 өлешләрәндә, 55.31 статьясы 5 һәм 6 өлешләрәндә каралган очраклардан тыш, инженерлык эзләнүләре, архитектура-төзелеш проектлау, төзелеш, реконструкция, капитал ремонт, капитал төзелеш объектларын сүтү өлкәсендә үз-үзен жайга салучы оешма әгъзасы гына башкара ала;

жир кишәрлеге - жир кадастрында һәм жир кишәрлекләренә хокукларны дөүләт теркәве документларында беркетелгән чикләре, мәйданы, урыны, хокукый статусы һәм башка характеристикалары булган жир өслегенә бер өлеше;

күчәмсез әйбер - жир өслегенә бер өлешен тәшкит итүче әйбер, һәм аны индивидуаль билгеле бер әйбер сыйфатында билгеләргә мөмкинлек бирә торган характеристикаларга ия;

территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар - Россия Федерациясе халыкларының саклау, санитар-яклау зоналары, мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрен) саклау зоналары (алга таба - мәдәни мирас объектлары), мәдәни мирас объектларын, су саклау зоналары, су басу, су басу зоналары, эчәр сулар һәм хужалык-көнкүреш су белән тәмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, аэродром территориясе, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар;

кызыл сызыклар - гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрен билгели торган һәм территорияне планлаштыру документларында билгеләнергә, үзгәртеләргә яисә бетереләргә тиешле линияләр;

сызыкча объектлар - электр тапшыру линияләре, элемент линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), торба үткәргечләр, автомобиль юллары, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар;

шәһәр төзелешен жайга салу линияләре - кызыл сызыклар; жир кишәрлекләре чикләре чикләренән (төзелешне жайга салу линияләрен дө кертеп) корылмаларның минималь чигенешләрен билгели торган сызыклар; аларның составындагы территориаль зоналар һәм подзоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буйлап гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән дөүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны сатып алу, резервлау юлы белән; жир кишәрлекләренән, биналардан, корылмалардан файдалануны чикләүнең санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналары чикләре;

кызыл линияләрдән чигенү сызыгы (яисә төзелешне көйләү сызыгы) - биналар, корылмалар, корылмалар урнаштыру өчен рөхсәт ителә торган урын чикләрен билгеләгән территорияне планлаштыру документларында билгеләнә торган сызыклар;

күчәмсез мөлкәт (күчәмсез милекне дөүләт теркәве турында 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль законда булган (билгеләнгән) төшенчә мәгънәсендә күчәмсез милек объекты) - жир кишәрлекләре, биналар, корылмалар, биналар, машина урыннары, төгәлләнмәгән төзелеш объектлары, бердәм күчәмсез комплекслар һәм башкалар;

капиталь төзелеш объекты - төзелеш тәмамланмаган бина, төзелеш, корылма, объектлар (алга таба - төгәлләнмәгән төзелеш объектлары), жир кишәрлегенә некапиталь төзелмәләренән, корылмаларыннан һәм аерылгысыз яхшыруларыннан тыш (туңдырылыш, каплау һәм башкалар);

корылмалар- жир белән ныклы бәйләнеше булмаган һәм конструктив характеристикалары аларны аларны күчерергә һәм (яисә) демонтаж ясарга, аннан соң төзелешләрнең, корылмаларның (шул исәптән киоскларның, түбәләрнең һәм башка шундый корылмаларның) төп характеристикаларын үзгәртмичә һәм билгеләнешкә тулысынча зыян китермичә һәм жыештырырга мөмкинлек бирә торган капитал булмаган корылмалар;

капиталь төзелеш объектын жимерү- капитал төзелеш объектын жимерү юлы белән (табигать күренешләре яки өченче затларның хокукка каршы гамәлләре аркасында жимерелүдән тыш), капитал төзелеш объектын, шул исәптән аның өлешләрен сүтү һәм (яисә) демонтажлау юлы белән бетерү;

рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре - техник регламентларны үтәгәндә (ә техник регламентларны - төзелеш нормаларын һәм куркынычсызлык стандартларын, янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен, гражданнар оборонасы таләпләрен, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү таләпләрен, башка мәжбүри таләпләрне үтәгәндә аерым территориаль зонага (подзонага) карата куллану регламентының "Рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре" исемлегендә аларның аталуы нәтижәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре;

әлеге кагыйдәләрдән тайпылышлар- билгеләнгән тәртиптә конкрет жир кишәрлеге өчен санкцияләнгән, кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан, корылмаларның биеклегеннән, участокның төзелеш алып бару процентыннан, участок чикләреннән чигенүдән һәм башкалардан чигенеп, кишәрлекне әлеге Кагыйдәләр нигезендә аның кече күләме, уңайсыз конфигурациясе, уңайсыз инженер-геологик һәм башка характеристикалары аркасында куллану мөмкинлеге булмауга бәйле рәвештә файдалану;

күчемсез милекне рөхсәт ителгән файдалану - шөһәр төзелеше регламенты нигезендә күчемсез милекне файдалану, кануннар нигезендә билгеләнгән күчемсез милекне, шулай ук гавами сервитутлар нигезендә файдалануны чикләү;

капиталь төзелеш объектларын реконструкцияләү (линия объектларыннан тыш) - капитал төзелеш объектын параметрларын, аның өлешләрен (биеклекләрен, катлар санын, мәйданын, күләмен), шул исәптән капитал төзелеш объектын төзү, үзгәртеп кору, киңәйтү, шулай ук капитал төзелеш объектынның төзелеш корылмаларын алмаштыру һәм (яисә) торгызу, мондый конструкцияләренә аерым элементларын күрсәтелгән элементларның шундый ук яисә башка яхшырта торган күрсәткечләренә алмаштырудан тыш;

сызыкча объектларны реконструкцияләү - линия объектлары яки аларның участкалары (өлешләре) параметрларын үзгәртү, бүленгән һәм (яисә) саклау зоналары чикләрен үзгәртү таләп ителгән мондый объектларның эшчәнлегенә класслы, категориясе һәм (яисә) башлангыч билгеләнгән күрсәткечләренә үзгәрүенә китерә;

хосусый сервитут - чит жир кишәрлегеннән чикләнгән файдалану хокукы (сервитут билгеләмичә тәэмин ителә алмаган кирәкле коммуникацияләренә һәм башка ихтыяжларны узу, салу һәм эксплуатацияләү өчен), ул күчемсез мөлкәт объектын милекчәсе белән сервитут билгеләүне таләп итүче зат арасында килешү яисә суд карары нигезендә билгеләнә;

гавами сервитут - чит жир кишәрлегеннән Россия Федерациясе законы яисә башка норматив хокукый акты, Татарстан Республикасы норматив хокукый акты, Әлмәт муниципаль районының норматив хокукый акты белән билгеләнгән, жир кишәрлеген аерып алмыйча, файдалану хокукы;

территория зонасы - жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләрендә чикләр билгеләнгән һәм шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгән зона;

гомуми файдаланудагы территорияләр - аерым затлар даирәсе тоткарлыксыз файдаланыла торган территорияләр (шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, яр буйлары, гомуми файдаланудагы су объектларының яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

территориаль планлаштыру - территорияләрне үстерүне планлаштыру, шул исәптән функциональ зоналар билгеләү, федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыруны билгеләү;

урам-юл челтәре - территорияләре, кагыйдә буларак, гомуми файдаланудагы территорияләр булган үзара бәйлә территорияль коммуникация объектлары (майданнар, урамнар, машина юллары, яр буйлары, бульварлар) системасы;

шартлы рәвештә рөхсәт ителгән күчәмсез мөлкәттән файдалану төрләре - Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлегә Кагыйдәләрдә әлегә эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 39 статьясында һәм әлегә кагыйдәләрдә билгеләнгән тәртиптә рөхсәт алу һәм техник регламентлар таләпләрен мәжбүри үтәү нәтижәсендә, әлегә кагыйдәләрдә әлегә эшчәнлек төрләренең һәм объектларның исемнәрен атау нәтижәсендә рөхсәт ителгән эшчәнлек төрләре, объектлар;

территорияләргә тотрыклы үстөрү - шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашырганда кешенең иминлеген һәм яшәешенең уңай шартларын тәэмин итү, хужалык һәм башка эшчәнлекнең әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынтысын чикләү һәм табигать ресурсларын әлегә һәм киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә саклауны һәм алардан нәтижәле файдалануны тәэмин итү;

планлаштыру структурасы элементы - жирлек территориясенә, шәһәр округының яисә муниципаль районның авылара территориясенә бер өлеш (квартал, микрорайон, район һәм башка шундый элементлар). Планировка структурасы элементларының төрләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтләр бирелгән башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә;

жир кишәрлекләренән файдалану күрсәткечләре һәм капитал төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү параметрлары:

жир кишәрлекләренең иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү - жир кишәрлекләре территориясендә шәһәр төзелеше регламенты нигезендә урнаштырылырга мөмкин булган жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының (биналар һәм корылмаларның) иң чик физик характеристикалары;

төзелеш коэффициенты - биналар һәм корылмалар астында жир кишәрлеге майданына урнашкан майданның нисбәте (%);

территориядән файдалану коэффициенты (жир кишәрлеге территориясенә карата) - жир кишәрлеге майданына караган барлык биналарның, корылмаларның, корылмаларның гомуми майданының нисбәте. Жир кишәрлегендә төзүгә рөхсәт ителә торган биналарның, төзелешләрнең, корылмаларның гомуми майданы шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән территориядән файдалануның максималь коэффициенты мәгънәсен жир кишәрлеге майданы күрсәткеченә арттыру белән билгеләнә;

яшеллэндерү коэффиценты (жир кишәрлеге территориясен куллануда) - яшел утыртмалар (газлар, чәчәк түтәлләре, куаклар, югары көпшәле үсемлекләр) белән капланган жир кишәрлеге территориясә өлешә;

бинаның, корылманың биеклегә - жирнең проект билгесеннән алып яссы түбәнең иң югары ноктасына кадәр, яисә скат түбәсенәң иң югары ноктасына кадәр, иң югары ноктага кадәр, иң югары төзелеш ноктасына кадәр үлчәнгән вертикаль ара.

2 статья. Кагыйдәләрне кертү, билгеләү һәм аның составы.

Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авыл жирлегенәң (алга таба - кагыйдәләр) жирдән файдалану һәм төзелешләр кагыйдәләре - шәһәр төзелешен зоналаштыру документы, анда территориаль зоналар, шәһәр төзелешә регламентлары, әлегә кагыйдәләрне куллану тәртибә һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибә.

Әлегә Кагыйдәләр Россия Федерациясә Шәһәр төзелешә кодексы, Россия Федерациясә Жир кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәнә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенәң һәм Татарстан Республикасының башка законнары һәм норматив хокукый актлары, муниципаль берәмлекнең законнары һәм норматив хокукый актлары, һәм Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авыл жирлегә генераль планы нигезендә эшләнгән.

Кагыйдәләр түбәндәгә максатларда эшләнгән:

1) муниципаль берәмлек территориясен тотрыклы үстерү, әйләнә-тирә мохитне һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу өчен шартлар тудыру;

2) муниципаль берәмлек территориясен планлаштыру өчен шартлар тудыру;

3) физик һәм юридик затларның, шул исәптән жир кишәрлекләренәң һәм капитал төзелеш объектларының хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү;

4) инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, шул исәптән жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларынан рәхсәт ителгән файдалануның иң нәтижәле төрләрен сайлау мөмкинлегә бирү юлы белән.

Әлегә Кагыйдәләр түбәндәгеләр белән беррәттән кулланыла:

- кешеләрнең тормышы һәм сәламәтлегә иминлеген тәэмин итү, биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның ышанычлылыгын һәм куркынычсызлыгын, әйләнә-тирә табигать мохитен һәм мәдәни мирас объектларын саклап калу максатларында законнар нигезендә билгеләнгән техник регламентлар һәм башка мәжбүри таләпләр;

- шәһәр төзелешен проектлауның региональ һәм жирле нормативлары;

- жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу мәсьәләләре буенча башка норматив хокукый актлар белән.

Жирдән файдалануның һәм төзелешнең әлегә кагыйдәләре түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) аларны куллану һәм күрсәтелгән кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибә;

2) шәһәр төзелешен зоналаштыру картасын;

3) шәһәр төзелешә регламентлары.

Жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрен куллану һәм аларга үзгәрешләр кертү тәртибә түбәндәгә нигезләмәләрне үз эченә ала:

1) жирле үзидарә органнары жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу турында;

2) физик һәм юридик затлар тарафыннан жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү турында;

3) территорияне планлаштыру документларын эзерләү турында;

4) жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында;

5) жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында;

6) жирдән файдалануның һәм төзелешнең башка мәсьәләләрен жайга салу турында.

Әлеге кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясендә шәһәр төзелешен жайга салучы һәм контрольдә тотучы вазыйфаи затлар, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар тарафыннан дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, физик һәм юридик затлар тарафыннан үтәү өчен мәжбүри.

Әлеге кагыйдәләр Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлегә» муниципаль берәмлегенә бөтен территориясендә эшли.

3 статья. *Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе.*

1. Шәһәр төзелешен жайга салу линияләре - кызыл линияләр; жир кишәрлекләре чикләреннән (төзелешне жайга салу линияләрен дә кертеп) корылмаларның минималь чигенүләрен билгеләүче сызыклар; территориаль зоналар чикләре; инженерлык-техник коммуникацияләр буйлап гавами сервитутларның хәрәкәт зоналары чикләре, тартып алу зоналары чикләре, шул исәптән дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны сатып алу юлы белән; санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарның чикләре.

2. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе территорияләрне планлаштыру һәм ызанлау проектлары, шулай ук санитар-яклау зоналары проектлары, тарих һәм мәдәният ядкарларынең саклау зоналары проектлары белән билгеләнә.

3. Шәһәр төзелешен жайга салу линиясе билгеләнгән тәртиптә территорияне планлаштыру документларын раслаганнан соң үтәлү өчен мәжбүри.

4 статья. *Шәһәр төзелеше регламентлары һәм аларны куллану.*

1. Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булу чикләре шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы белән билгеләнә.

2. Шәһәр төзелеше регламентлары түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- территориаль зона чикләрендә жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан фактта файдалануны;

- жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренә бер территориаль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

- Югары Мактама авыл жирлегенә генераль планында билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырыла торган үсеш характеристикаларын;

- территориаль зоналарның төрләре;

- мәдәни мирас объектларын, шулай ук махсус сакланылучы табигать территорияләрен, башка табигать объектларын саклау таләпләре.

3. Шәһәр төзелеше регламенты җир кишәрлекләренең хокукый режимын билгели, шулай ук җир кишәрлекләре өслегендә булган бөтен нәрсә кебек үк, аларны төзү һәм капитал төзелеш объектларын эксплуатацияләү процессында файдаланыла.

Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зона чикләре чикләрендә урнашкан барлык җир кишәрлекләренә һәм капитал төзелеш объектларына тигез дәрәжәдә кагыла.

4. Шәһәр төзелеше регламентының гамәлдә булуы җир кишәрлекләренә кагылмый:

1) Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренең) бердәм дәүләт реестрына кертелгән ядкарьләр һәм ансамбльләр территорияләре чикләрендә, шулай ук мәдәни мирас объектлары ачыкланган ядкарьләр яисә ансамбльләр территорияләре чикләрендә, аларны карап тоту, реставрацияләү, консервацияләү, торгызу, ремонтлау һәм җайлаштыру тәртибе турында Россия Федерациясенең мәдәни мирас объектларын саклау турындагы законнарында билгеләнгән тәртиптә кабул ителгән карар чикләрендә;

2) гомуми файдаланудагы территорияләр чикләрендә;

3) линия объектларын урнаштыру өчен билгеләнгән һәм (яисә) линия объектлары биләгән объектлар;

4) файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән.

Тарихи җирлекләр территорияләренә, истәлекле урыннарга, дөваллау-савыктыру урыннары җирләренә һәм курортларга, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары махсус икътисадый зоналар һәм социаль-икътисадый үсеш алдан билгеләнә торган территорияләр чикләрендә урнашкан авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр, авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр составындагы авыл хужалыгы җирләре, авыл хужалыгы билгеләнешендәге җирләр җирләр өчен авыл хужалыгы җирләре, җир кишәрлекләре өчен билгеләнми.

Урман фонды җирләреннән торак пунктлар чикләренә кертелгән җир кишәрлекләренә карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнгәнче (2016 елның 1 гыйнварына кадәр гражданның яисә юридик затларга бирелгән яисә хокуклары 2016 елның 1 гыйнварына кадәр барлыкка килгән күчмәс мөлкәт объектлары урнашкан урман кишәрлекләреннән тыш, рөхсәт ителгән файдалану, аларны торак пункт чикләренә керткәнче билгеләү урманнардан файдалану белән бәйлә булмаган), мондый җир кишәрлекләре, урман законнары нигезендә шәһәр урманнарыннан файдаланганда билгеләнгән чикләүләргә исәпкә алып, файдаланыла.

Шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган яисә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган җир кишәрлекләреннән файдалану федераль законнар нигезендә вәкаләтле башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектларының башкарма хакимият органнары яисә җирле үзидарәнең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә. Махсус икътисадый зоналар чикләрендә җир кишәрлекләреннән файдалану махсус икътисадый зоналар белән идарә итү органнары тарафыннан билгеләнә.

5. Шәһәр төзелеше регламенты үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре;

2) рөхсәт ителгән файдалану параметрлары - жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары;

3) жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануны чикләү;

4) территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәмин ителешенең минималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территорияль файдалана алу мөмкинлегенең максималь мөмкин булган дәрәжәсенең исәп-хисап күрсәткечләре, шәһәр төзелеше регламенты кулланыла торган территория чикләрендә территорияне комплекслы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру каралган очракта.

6. Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре түбәндөгеләрне үз эченә ала:

1) рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре;

2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре;

3) рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләренә карата өстәмә буларак кына һәм файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләренә карата да рөхсәт ителә торган һәм алар белән бергә гамәлгә ашырыла торган ярдәмче төрләре.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләрен билгеләү һәр территорияль зонага карата мәжбүри кулланылырга тиеш, аңа карата шәһәр төзелеше регламенты билгеләнә.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәртү, техник регламентлар таләпләрен үтәү шарты белән, шәһәр төзелеше регламенты нигезендә гамәлгә ашырыла.

Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрдән, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның төп һәм ярдәмчел төрләре, дәүләт һәм муниципаль унитар предприятиеләрдән тыш, өстәмә рөхсәтсез һәм килештерүләрсез мөстәкыйль сайлана.

Шәһәр төзелеше регламентлары гамәлдә булмаган яисә алар өчен шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләрдә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен үзгәртү турындагы карарлар федераль законнар нигезендә мондый файдалануның башка төренә кабул ителә.

7. Күчмәсез милекне рөхсәт ителгән файдалануны гамәлгә ашыруны тәмин итә торган төзекләндерү объектлары, инженер-техник объектлар, корылмалар һәм коммуникацияләр, аларның техник регламентларына туры килү шарты белән (ә алар билгеләнгән тәртиптә гамәлгә кергәнчегә кадәр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документларга туры килгән очракта, һәрвакыт рөхсәт ителгән була.

8. Капитал төзелеш объектларының бер яки берничә планировка структурасының территориясе чикләрендә функцияләвен һәм нормаль эксплуатацияләүне тәмин итү өчен билгеләнгән инженерлык-техник объектлар, корылмалар, аларның урнашуы, санитар-яклау, башка саклау

зоналарын билгеләү белән, аерым жир кишәрлеген таләп итә, территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә.

9. Дәүләт теркөве, кадастр һәм картография федераль хезмәтенең 2020 елның 10 ноябрәндәге П/0412 номерлы боерыгы белән расланган жир кишәрлекләрен рөхсәт ителгән куллану төрләре классификаторы нигезендә, регламентлар составында саналган рөхсәт ителгән куллану төрләрен карап тоту линия объектын (гомуми файдаланудагы тимер юллардан һәм федераль һәм региональ әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларыннан тыш) урнаштыруны һәм эксплуатацияләүне, саклау корылмаларын (утыртмаларны), мелиорация объектларын, антенна-мачта корылмаларын, мәгълүмати һәм геодезия билгеләрен, законнарда башкача билгеләнмәгән булса, урнаштыру рөхсәт ителә.

10. Жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чик параметрларын үз эченә ала:

1) жир кишәрлекләренең чик (минималь һәм (яки) максималь) күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы;

2) биналар, корылмалар, корылмалар төзү тыелган биналар, корылмалар, корылмалар рөхсәт ителгән урнашу урыннарын билгеләү максатларында жир кишәрлекләре чикләреннән минималь чигенүләр;

3) биналарның, корылмаларның иң чик саны яки биеклеге;

4) жир кишәрлеге чикләрендә төзелешнең максималь проценты, ул жир кишәрлегенең бөтен мәйданына төзелергә мөмкин булган жир кишәрлегенең суммар мәйданының чагыштырмасы буларак билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентында билгеле бер территорияль зонага карата жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, шул исәптән аларның мәйданы, һәм (яисә) рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары 2 - 4 пунктларында каралган капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү билгеләнмәгән очракта, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, әлеге территорияль зонага карата шәһәр төзелеше регламентында ук жир кишәрлекләренең иң чик (минималь һәм (яисә) максималь күләмнәре, рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары билгеләнергә тиеш түгел, дип күрсәтелә.

Рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары 2 - 4 пунктларында күрсәтелгән күрсәткечләр белән беррәттән, шәһәр төзелеше регламентында капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү рөхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең башка чик параметрлары да билгеләнергә мөмкин.

Һәр территорияль зонага карата күрсәтелгән үлчәмнәр һәм параметрлар, аларның ярашуы билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентларының таләпләре Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә барлык шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләрен үтәү өчен мөжбүри.

5 статья. Жирдән файдалану һәм төзелеш турында мәгълүматның ачыклығы һәм һәркем файдалана алырлык булуы. Физик һәм юридик затларның жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча карарлар кабул итүдә катнашуы.

1. Әлеге Кагыйдәләр, аларның составына керүче барлык картографик һәм башка документларны да кертәп, барлык физик һәм юридик затлар, шулай

ук хакимият һәм идарә органнары вазыйфаи затлары, шулай ук жирле үзидарә органнары тарафыннан шәһәр төзелеше эшчәнлегә турында законнарның үтөлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыручы органнар өчен ачык була.

2. Башкарма комитет әлеге кагыйдәләр белән танышу мөмкинлеген түбәндәге юллар белән тәэмин итә:

- жирле массакүләм мәгълүмат чараларында әлеге кагыйдәләргә бастырып чыгару,

- Әлеге кагыйдәләргә Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә сайтында яисә Әлмәт муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру.

3. Гражданныр гамәлдәге законнар һәм әлеге кагыйдәләр нигезендә жирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләргә буенча карарлар кабул итүдә катнашырга хокуклы.

4. Шәһәр төзелеше эшчәнлеген гамәлгә ашыруда гражданнырның, аларның берләшмәләренең һәм юридик затларның катнашу тәртибе Россия Федерациясә, Татарстан Республикасы норматив хокукий актлары, Әлмәт муниципаль районының муниципаль һәм башка хокукий актлары, жирле үзидарә органнарының муниципаль һәм башка актлары белән билгеләнә.

6 статья. Кагыйдәләргә бозу өчен җаваплылык.

1. Әлеге Кагыйдәләргә бозган өчен физик һәм юридик затлар, шулай ук вазыйфаи затлар Россия Федерациясә законнары, Татарстан Республикасы законнары, Россия Федерациясенә башка норматив хокукий актлары нигезендә җаваплы булалар.

2 бүлек. Жирдән файдалану һәм төзелешләр буенча барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрдә катнашучылар.

7статья. Объектлар һәм шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләргә субъектлары.

1. Әлмәт муниципаль районының "Югары Мактама авыл жирлегә" муниципаль берәмлегә территориясендә шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләргә объектлары булып торалар:

- «Әлмәт муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләргә территорияләргә чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 9-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән чикләрдә жирлек территориясә (Татарстан Республикасы законнары белән кертелгән үзгәрешләр белән);

«Югары Мактама авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә территориясә;- земельно-имущественные комплексы;

- жир кишәрлекләргә;

- капитал төзелеш объектлары.

2. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләргә субъектлары булып Россия Федерациясә, Россия Федерациясә субъектлары, муниципаль берәмлекләр, физик һәм юридик затлар тора.

2.1. Россия Федерациясә, Россия Федерациясә субъектлары, муниципаль берәмлекләр исемнән шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләргә тиешенчә Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясә субъектларының дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары үз компетенцияләргә чикләрендә чыгалар.

3. Шәһәр төзелеше мөнәсәбәтләренең барлык субъектлары Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы, Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләрен үтәргә тиеш, алар нигезендә кабул ителгән законлы норматив хокукый актлар, техник регламентлар, төзелеш һәм башка махсус нормалар һәм кагыйдәләр, Әлмәт муниципаль районы Советы, Әлмәт муниципаль районы башлыгы, Әлмәт муниципаль районы референдумында кабул ителгән әлеге кагыйдәләр, Әлмәт муниципаль районы Уставы, хокукый актлар таләпләре, Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авыл җирлеге уставы, Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авыл җирлеге референдумында кабул ителгән хокукый актлар, Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авыл җирлеге Советы һәм Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авыл җирлеге башлыгы, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә һәм әлеге кагыйдәләр турындагы кануннар нигезендә кабул ителгән.

8 статья. Җирле үзидарәнең «Югары Мактама авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенә территориясендә җирдән файдалану һәм төзелешне җайга салуны гамәлгә ашыручы органнары һәм вазыйфаи затлары.

Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенә территориясендә җирдән файдалану һәм төзелешне җайга салуны җирле үзидарәнең түбәндәге органнары һәм вазыйфаи затлары гамәлгә ашыра:

- 1) Әлмәт муниципаль районы башлыгы;
- 2) Әлмәт муниципаль районы Советы;
- 3) Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты.

Авыл җирлеге территориясендә шәһәр төзелеше документациясен эзерләү һәм җирдән файдалану, төзелешне җайга салу өлешендә җирле үзидарә органнары вәкаләтләре «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрена 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Әлмәт муниципаль районының Югары Мактама авыл җирлеге Уставы, башка муниципаль хокукый актлар нигезендә билгеләнә. Җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча мөнәсәбәтләрне җайга салу өлкәсендә муниципаль районнарның җирле үзидарә органнары вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

- 1) җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре проектын эзерләү һәм аларга үзгәрешләр кертү турында карар кабул итү;
- 2) территорияләрне планлаштыру документларын эзерләү турында карарлар кабул итү;
- 3) территорияләрне планлаштыру документларын раслау;
- 4) җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, җирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертүне раслау;
- 5) шәһәр төзелешен проектлауның җирле нормативларын раслау;
- 6) капитал төзелеш объектларыннан яисә җир кишәрлегеннән файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәтләр бирү турында карарлар кабул итү;
- 7) рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турында карарлар кабул итү;
- 8) төзелгән территорияләрне үстерү турында карарлар кабул итү;

кануннарда билгелэнгән тәртиптә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен резервлау турында карарлар кабул итү;

10) жирлекләр территорияләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү.

11) жирлекләр территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләрендә индивидуаль торак төзелеше объектларын, бакча йортларын төзүне, реконструкцияләүне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 51.1 статьясы 7 өлешенең 2 пунктында, 8 өлешенең 3 пунктында һәм 55 статьясы 19 өлешенең 5 пунктында каралган хәбәрнамәләрне жибәрү;

12) үз белдеге белән төзелгән яки рөхсәтсез корылманы жимерү турында карар кабул итү, яисә аны рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларына туры китерү, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләрендә, территорияне планлаштыру документларында яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгелэнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләр кую турында карар кабул итү, гражданнар законнарында каралган очракларда башка федераль законнарда (алга таба - билгелэнгән таләпләргә туры китерү), үз белдеге белән төзелгән корылманы жимерүне яисә аны Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда билгелэнгән таләпләргә туры китерү.

13) максатчан билгеләнеш буенча файдаланылмый торган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган жир кишәрлеген тартып алу турында карар кабул итү.

14) жирле үзидарәнең башкарма органнары карамагына гамәлдәге законнар нигезендә карый торган жирдән файдалану һәм төзелешнең башка мәсьәләләре.

9 статья. *Жирдән файдалану һәм төзелеш комиссиясе.*

1. Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының Әлмәт шәһәрненән һәм Татарстан Республикасы Әлмәт муниципаль районының авыл жирлекләреннән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү комиссиясе (алга таба - Комиссия) әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертүне тәэмин итү, килештерү һәм тикшерү максатларында төзелә, жирлек территорияләрен шәһәр төзелешен зоналаштыру мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәрне карау һәм әзерләү, шулай ук жирдән файдалану, төзелеш мәсьәләләрен хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү өчен Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе каршында даими эшләүче консультатив орган (алга таба - башкарма комитет житәкчесе) булып тора.

2. Комиссия үз эшчәнлеген әлеге кагыйдәләр, Әлмәт муниципаль районы башкарма комитеты житәкчесе раслаган комиссия турындагы нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

3. Комиссия:

- гавами тыңлаулар уздыруны оештыра;
- жир кишәрлегеннән яисә капитал төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларынан читкә тайпылуга, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризаны карый;
- үзгәрешләр кертү турында яки үзгәрешләр кертү хакында тәкъдимнәрне кире кагу турында башкарма комитет житәкчесенә тәкъдимнәр әзерли;

- әлеге Кагыйдәләрне гамәлгә ашыруга һәм куллануга бәйлә муниципаль хокукый актлар, башка документлар проектларын әзерләүне оештыра;
- кирәкле мәгълүматны соратып ала;
- башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

10 статья. 1. Ижтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар.

Генерал план проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру, территорияне ызанлау, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектларына гражданның тормыш шартлары, жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларының законлы мәнфәгатьләрен, хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатларында, күрсәтелгән документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектларга, жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә рәхсәт бирү турындагы карарлар проектларына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектларга гражданның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәү максатларында капитал төзелеш объектларын (алга таба шулай ук әлеге статьяда - проектлар) муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкилләклә органының норматив хокукый акты нигезендә һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексы нигезләмәләрен исәпкә алып, ижтимагый фикер алышулар, гавами тыңлаулар үткәрелә, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексында һәм башка федераль законнарда каралган очрақлар керми.

2. Генераль планнарның проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре, территорияне планлаштыру, территорияләрне ызанлау, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар буенча жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар булып әлеге проектлар әзерләнгән территориядә даими яшәүче гражданның, әлеге территория чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләре һәм (яисә) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларының хокук ияләре, шулай ук күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеш булган биналарның хокук ияләре тора.

3. Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлыча рәхсәт ителгән төренә яисә рәхсәт бирү турындагы карарлар проектлары буенча жәмәгать фикер алышуларында, гавами тыңлауларда катнашучылар, рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуга рәхсәт бирү турындагы карарлар проектларына, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бирү турындагы карарлар проектларына рәхсәтне бирү турындагы карарлар проектлары буенча даими яшәүче гражданның-чикләрендә жир кишәрлеге яисә әлеге проектлар әзерләнгән капитал төзелеш объектын урнашкан территория зона чикләрендә даими яшәүче гражданның, шушы территория зона чикләрендәге жир кишәрлекләренең һәм (яисә) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларының хокук ияләре, әлеге проектлар әзерләнгән жир кишәрлеге чикләрендә даими яшәүче гражданның, мондый жир кишәрлекләренең яисә аларда урнашкан капитал төзелеш объектларының хокук ияләре, капитал төзелеш объектынның бер өлеш булган биналарның хокук ияләре, әлеге проектлар әзерләнгән, ә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексының 39 статьясы 3 өлешендә каралган очрақта, шулай ук әлеге проектларны гамәлгә

ашыру нәтижәсендә әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясау куркынычы янаган жир кишәрлекләре һәм капитал төзелеш объектларына хокук ияләре.

4. Ижтимагый фикер алышулар үткөрү процедурасы түбәндәге этаплардан тора:

1) ижтимагый фикер алышуларның башлануы турында хәбәр итү;

2) жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (алга таба әлеге статьяда - сайт) һәм (яисә) дәүләт яисә муниципаль мәгълүмат системасында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәреннән файдаланып (алга таба шулай ук - Интернет) челтәре), яки дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталында (алга таба әлеге статьяда - мәгълүмати системалар) ижтимагый фикер алышулар уздыруны тәэмин итүче проектны урнаштыру һәм мондый проект экспозициясен яисә экспозицияләрен ачуны;

3) ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проект экспозициясен яисә экспозицияләрен үткөрү;

4) ижтимагый фикер алышулар беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

5) ижтимагый фикер алышулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

5. Гавами тыңлаулар үткөрү процедурасы түбәндәге этаплардан тора:

1) гавами тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү;

2) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны һәм аңа мәгълүмати материалларны рәсми сайтта урнаштыру һәм мондый проектның экспозициясен яисә экспозицияләрен ачу;

3) гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен яисә экспозицияләрен үткөрү;

4) гавами тыңлауларда катнашучылар жыелышын яисә жыелышларын үткөрү;

5) гавами тыңлауларның беркетмәсен әзерләү һәм рәсмиләштерү;

6) гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү һәм бастырып чыгару.

6. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар башлану турында хәбәрнамәдә түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект турында мәгълүмат һәм мондый проектка мәгълүмати материаллар исемлеге;

2) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект буенча жәмәгать фикер алышуларын уздыру тәртибе һәм сроклары турында мәгълүмат;

3) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле экспозициянең яисә проектның экспозицияләренең урыны, ачылышы датасы турында, мондый проектның экспозицияләрен яисә экспозицияләрен үткөрү сроклары, күрсәтелгән экспозицияләргә яисә экспозицияләргә яисә экспозицияләргә бару мөмкин булган көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат;

4) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар тарафыннан жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертү тәртибе, срогы һәм рәвеше турында мәгълүмат.

7. Ижтимагый фикер алышулар башлану турында хәбәрнамәдә шулай ук жәмәгать фикер алышуларында каралырга тиешле проект урнаштырылган сайт һәм аңа карата мәгълүмат материаллары яисә шундый проект һәм аңа

мәғлүмати материаллар урнаштырылачак мәғлүмат системалары турында мәғлүмат булырга тиеш. Гавами тыңлаулар башлану турында хәбәрнамәдә шулай ук ачык тыңлауларда каралырга тиешле проект урнаштырылган сайт турында мәғлүмат, һәм аңа мәғлүмати материаллар, жыелыш яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның жыелышы яисә жыелышлары уздыру датасы, вакыты һәм урыны турында мәғлүмат булырга тиеш.

8. Ижтимагый фикер алышулар яки гавами тыңлаулар башлану турында хәбәр итү:

1) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект сайтында яисә мәғлүмат системаларында урнаштырылган көнгә кадәр жиде көннән дә соңга калмыйча, муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәғлүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, шулай ук муниципаль хокукый актларда, башка массакуләм мәғлүмат чараларында каралган очракта, бастырып чыгарылырга тиеш;

2) жирле үзидарә органының ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру өчен вәкаләтле бинасы янында, гражданныр күпләп жыелган урыннарда һәм тиешле проектлар әзерләнгән территориядә урнашкан башка урыннарда һәм (яисә) территория зоналары һәм (яисә) әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән жир кишәрлекләре чикләрендә (алга таба - ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территория) жиһазландырылган мәғлүмат стендларында, ижтимагый фикер алышуларда катнашучыларның күрсәтелгән мәғлүматтан яисә гавами тыңлаулардан файдалануын тәэмин итә торган башка ысулларда таратыла.

9. Ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны урнаштыру чорында һәм аңа мәғлүмати материаллар мондый проектның экспозициясе уздырыла. Экспозиция эше барышында экспозициягә килүчеләргә консультация бирү, проект турында мәғлүмати материаллар тарату оештырылырга тиеш, ул ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Экспозициягә килүчеләрне консультацияләү ижтимагый фикер алышулар яисә жирле үзидарә органының яисә үзе төзегән коллегияль киңәшмә органының (алга таба - ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручы) һәм (яисә) проектны эшләүче вәкилләр тарафыннан гамәлгә ашырыла, ул жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш.

10. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектны урнаштыру чорында һәм аңа мәғлүмати материаллар һәм мондый проект экспозицияләрен яисә экспозицияләрен уздыру чорында ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучылар мондый проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр кертергә хокуклы:

1) сайт яисә мәғлүмат системалары ярдәмендә (жәмәгать фикер алышулары үткәрелгән очракта);

2) гавами тыңлауларда катнашучыларның жыелышын яисә жыелышларын уздыру барышында язма яисә телдән рәвештә (гавами тыңлаулар үткәрелгән очракта);

3) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручы адресына язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә;

4) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләрне исәпкә алу юлы белән.

11. Әлеге статьяның 15 өлешендә каралган очрактан тыш, тәкъдимнәр һәм искәрмәләр теркәлергә, шулай ук ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручы тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

12. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар идентификация максатларында үзләре турында белешмәләр (фамилия, исем, атасының исеме (булган очракта), туу датасы, яшәү (теркәү) урыны адресын - физик затлар өчен тапшыра; исеме, төп дәүләт теркәве номеры, урнашу урыны һәм адресы-юридик затлар өчен) мондый мәгълүматларны раслый торган документлар белән. Тиешле жир кишәрлекләренә һәм (яисә) аларда урнашкан капитал төзелеш объектларына һәм (яисә) күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга хокук ияләре булган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар, шулай ук күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган шундый жир кишәрлекләре, капитал төзелеш объектлары, биналар турында белешмәләр, күчәмсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрыннан һәм мондый жир кишәрлекләренә, капитал төзелеш объектларына, күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының бер өлеше булган биналарга аларның хокукларын билгели яисә раслый торган башка документлар тапшыра.

13. Жәмәгать фикер алышуларында катнашучылар турында (фамилиясе, исеме, атасының исеме (булган очракта), туу датасы, яшәү (теркәү) урыны адресы - физик затлар өчен; исеме, төп дәүләт теркәү номеры, урнашу урыны һәм адресы - юридик затлар өчен) белешмәләренә раслаучы документлар тапшыру таләп ителми, әгәр әлеге затлар ижтимагый фикер алышуларда каралырга тиешле проектка яисә мәгълүмат системаларының рәсми сайты яисә мәгълүмат системалары ярдәмендә (әлеге белешмәләренә рәсми сайтта яисә мәгълүмат системаларында булуы шарты белән) кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән очракта. Шул ук вакытта белешмәләренә раслау өчен бердәм идентификация һәм аутентификация системасы файдаланылырга мөмкин.

14. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның шәхси мәгълүматларын эшкәртү 2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законда билгеләнгән таләпләренә исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

15. Жәмәгать фикер алышуларында катнашучы тарафыннан дәрәс булмаган белешмәләренә тапшыру факты ачылган очракта, тәкъдимнәр һәм искәрмәләр каралмый.

16. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проектка, жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның барысына да (шул исәптән ижтимагый фикер алышулар уздырганда рәсми сайтка керү мөмкинлеген, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүнең күпфункцияле үзәкләрендә һәм (яисә) Россия Федерациясе субъектларының дәүләт хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары биналарында, аларга караган оешмаларда мәгълүмат системаларын бирү юлы белән) тигез файдалану мөмкинлеге тәэмин ителә.

17. Сайт һәм (яисә) мәгълүмат системалары түбәндәге мөмкинлекләренә тәэмин итәргә тиеш:

1) ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләрнең сайтта һәм (яисә) мәгълүмат системаларында чагылыш табуның тулылыгы һәм дәрәҗәсиз тикшергәндә;

2) ижтимагый фикер алышулар нәтижәләре турында мәгълүмат тапшыру, ижтимагый фикер алышуда катнашучылар саны.

18. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсен әзерли һәм рәсмиләштерә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсен рәсмиләштерү датасы;

2) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыру турында мәгълүмат;

3) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар башлануы турында басылып чыккан хәбәрдә булган мәгълүмат, аны бастырып чыгару датасы һәм чыганагы;

4) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәре һәм искәрмәләре кабул ителгән срок турында, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территория турында мәгълүмат;

5) жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучы һәм даими яшәүче, чикләрендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территориядә, жәмәгать фикер алышуларының, гавами тыңлауларның башка катнашучыларының тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен аерып.

19. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсенә жәмәгать фикер алышуларында катнашучылар яисә гавами тыңлауларда катнашучылар турындагы белешмәләрне (фамилиясен, исемен, атасының исемен (булган очракта), туу датасын, яшәү (теркәү) урынының адресын - физик затлар өчен; исемен, төп дөүләт теркәве номерын, тору урынын һәм адресын - юридик затлар өчен) үз эченә алган жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда катнашучылар исемлегә кушып бирелә.

20. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралган проектка кагылышлы тәкъдимнәр һәм искәрмәләр керткән жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларында катнашучы әлеге катнашучы керткән тәкъдимнәренә һәм кисәтүләренә үз эченә алган жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар беркетмәсенән өзәмтә алырга хокуклы.

21. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсе нигезендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар оештыручы ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерли.

22. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәдә түбәндәгеләр күрсәтеләргә тиеш:

1) ижтимагый фикер алышулар нәтижәләре яисә гавами тыңлаулар турында бәяләмәне рәсмиләштерү датасы;

2) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралган проект исеме, ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның саны турында белешмәләр;

3) ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсенәң реквизи́тлары, аның нигезендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә әзерләнгән;

4) ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучыларның тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен, ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда катнашучы һәм даими яшәүче гражданның тәкъдимнәренә һәм кисәтүләренә бүлеп, кертү тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрелә торган территориядә даими яшәүче гражданның тәкъдимнәрен һәм искәрмәләрен карап тоту. Жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда берничә катнашучы тарафыннан бертөрле тәкъдимнәр һәм искәрмәләре гомумиләштерү рәхсәт ителә;

5) ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручының ижтимагый фикер алышуларда катнашучылар тарафыннан кертелгән фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны исәпкә алуның максатка ярашлылыгы яисә максатка ярашсызлыгы турында дәлилленгән тәкъдимнәре һәм ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре буенча нәтижәләр.

23. Ижтимагый фикер алышулар һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм сайтта һәм (яки) мәгълүмат системаларында урнаштырыла.

24. Муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкилләклә органының норматив хокукий акты белән әлеге кодекс нигезләмәләре нигезендә билгеләнә:

1) проектлар буенча жәмәгатьчеләк фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларын оештыру һәм уздыру тәртибе;

2) ижтимагый фикер алышуларны яисә ачык тыңлауларны оештыручы;

3) жәмәгать фикер алышуларын яисә ачык тыңлауларны үткөрү вакыты;

4) сайт һәм (яки) мәгълүмат системалары;

5) ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү урнаштырылган мәгълүмат стендларына карата таләпләр;

6) ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның башлануы турында хәбәр итү формасы, ижтимагый фикер алышуларның яисә гавами тыңлауларның беркетмәсен әзерләү һәм рәвешә, ижтимагый фикер алышуларның яисә ачык тыңлауларның нәтижәләре турында бәяләмә әзерләү тәртибе һәм рәвешә;

7) ижтимагый фикер алышуларда яки гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясен үткөрү тәртибе, шулай ук жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиешле проект экспозициясенә килүчеләргә консультация бирү тәртибе.

25. Ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылган көнгә кадәр территорияләре төзекләндерү кагыйдәләре проектлары буенча жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулары башлану турында хәбәр итү басылып чыккан көненнән алып, жәмәгать тыңлаулары яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылган көнгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм бер айдан да ким булмаска тиеш.

3 бүлек. *Кагыйдэлэр гамэлгә кергәнче барлыкка килгән күчемсез милектән файдалану хокуклары.*

11 статья. *Элек барлыкка килгән хокукларга кагылышлы гомуми нигезләмәләр.*

1. Әлеге кагыйдәләргә гамәлгә керткәнче кабул ителгән «Югары Мактама авыл җирлегенә» муниципаль берәмлегенә җирдән файдалану һәм төзелеш мәсьәләләре буенча муниципаль һәм башка хокукый актлары әлеге кагыйдәләргә каршы килми торган өлештә кулланыла.

2. Әлеге кагыйдәләргә гамәлгә керткәнче, физик һәм юридик затларга бирелгән төзелешкә рөхсәтләр гамәлдә була.

3. Әлеге кагыйдәләргә гамәлгә керткәнче законлы нигезләрдә булган күчемсез милек объектлары яисә әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр керткәнче әлеге объектларга туры килмәгән очракта әлеге кагыйдәләргә туры килми.:

1) тиешле территорияль зоналар өчен рөхсәт ителгән дип аталмаган куллану төренә (төрләрәнә) ия;

2) тиешле территорияль зоналар өчен рөхсәт ителгән дип исемләнгән файдалану төренә (төрләрәнә) ия, эмма тиешле объектларны урнаштыру каралмаган санитар-яклау зоналарында һәм су саклау зоналарында урнашкан;

3) әлеге Кагыйдәләрдә тиешле территорияль зоналарга карата билгеләнгән күрсәткечләрнең параметрлары кимрәк (җир кишәрлекләренә майданы һәм линия үлчәмнәре, төзелеш корылмаларының чикләре чигенеше) яисә күбрәк (төзелеш тыгызлыгы - биеклеп/катлылык, төзелеш проценты, җир кишәрлегеннән файдалану коэффициенты) була.

4. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән күчемсез милек объектларыннан файдалану әлеге Кагыйдәләргә 12 статьясы нигезендә Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясы 8-10 өлешләре белән билгеләнә:

1) Шәһәр төзелеше регламентына туры килми торган җир кишәрлекләре яисә капитал төзелеш объектлары, рөхсәт ителгән файдалану төрләре, иң чик (минимал һәм (яисә) максимал күләмнәре һәм иң чик параметрлары аларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү срогы билгеләнмичә файдаланылырга мөмкин, моңа мондый җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кешенең тормышы яисә сәламәтлеге өчен куркыныч, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч булган очраклар керми;

2) Әлеге статьяның 4 өлешендә 1 пунктчасында күрсәтелгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү мондый объектларны шәһәр төзелеше регламентына туры китерү юлы белән яисә аларның рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларына туры килмәвен киметү юлы белән генә гамәлгә ашырылырга мөмкин. Күрсәтелгән җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләрен үзгәртү аларны җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән төрләренә туры китерү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин;

3) Әлеге статьяның 4 өлеше 1 пунктчасында күрсәтелгән җир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалану кеше гомере яисә сәламәтлеге, әйләнә-тирә мохит, мәдәни мирас объектлары өчен давам иткән һәм куркыныч булган очракта, федераль законнар нигезендә мондый җир кишәрлекләрен һәм объектларны куллануны тыю салынырга мөмкин;

5. Жир кишәрлекләренең үз белдеге белән шөгыльләнүенә, үз белдеге белән эшләүче жир кишәрлекләреннән файдалануга, үз белдеге белән төзелешкә, үз белдеге белән төзелешләрдән файдалануга карата мөнәсәбәтләр гамәлдәге законнар белән жайга салына.

12 статья. *Кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милек объектларыннан файдалану һәм төзелеш үзгәрешләре.*

1. 11 статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук әлеге Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертелгәннән соң әлеге кагыйдәләргә туры килмәгән күчемсез милек объектлары аларны әлеге кагыйдәләргә туры китерү срогын билгеләмичә файдаланырга мөмкин.

Бер үк вакытта әлеге кагыйдәләргә дә, техник регламентларга да (билгеләнгән тәртиптә үз көченә кәргәнчегә кадәр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар) туры килмәүче капитал төзелеш объектларын төзиләр, ә алардан файдалану кешеләр тормышы һәм сәламәтлеге өчен, әйләнә-тирә мохит өчен, мәдәни мирас объектлары өчен куркыныч тудыра. Әлеге объектларга карата федераль законнар нигезендә аларны файдалануны дәвам итүне тыю булырга мөмкин.

2. Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган капитал төзелеш объектларының алардан файдалануның төрләрен һәм интенсивлыгын, төзелеш параметрларын үзгәртү юлы белән гамәлгә ашырыла торган барлык үзгәрешләре әлеге кагыйдәләргә туры китерү юлы белән генә башкарыла ала.

Әлеге кагыйдәләрнең 11 статьясы 3 өлешенең 1, 2 пунктларында күрсәтелгән капитал төзелеш объектларының мәйданын һәм төзелеш күләмен арттыру рөхсәт ителми. Әлеге объектларда житештерү эшчәнлегенең күләмнәрен һәм интенсивлыгын, файдаланыла торган технологияне техник регламентлар белән билгеләнгән иминлек таләпләренә туры китермичә (ә алар үз көченә кәргәнчегә кадәр - «Техник жайга салу турында» Федераль законга һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеш кодексына каршы килми торган өлешендә норматив техник документлар) арттыру рөхсәт ителми.

Әлеге кагыйдәләрнең 11 статьясындагы 3 өлешенең 3 пунктында күрсәтелгән төзелеш параметрлары буенча әлеге кагыйдәләргә туры килми торган капитал төзелеш объектлары (рөхсәт ителгән чикләр белән чагыштырганда мәйданнарны һәм биеклекләрне арттыра торган норматив чыгу, юл йөрү мөмкинлеген кыенлаштыручы яисә блоклаучы корылмалар) хуплана һәм кулланыла, бу гамәлләр мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәү дәрәжәсен арттырмау шарты белән кулланыла. Төзелешкә рөхсәтләр нигезендә башкарыла торган күрсәтелгән объектларга карата гамәлләр мондый объектларның әлеге кагыйдәләргә туры килмәвен бетерүгә юнәлтелергә тиеш.

Әлеге кагыйдәләргә туры килми торган күчемсез милекне башка файдалануда файдалануның туры килми торган төрен үзгәртү рөхсәт ителми.

4 бүлек. *Жир кишәрлеген яисә капитал төзелеш объектын файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт. Төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуга рөхсәт.*

13 статья.

Жир участогын яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү.

1. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объекттын куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә (алга таба - файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү) рөхсәт бирү белән кызыксынган физик яисә юридик зат Комиссиягә файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы гаризаны жиберә. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы гариза "Электрон имза турында" 2011 елның 6 апрелендәге 63-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба электрон имза куелган) таләпләре нигезендә электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жиберелергә мөмкин.

2. Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында карар проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган ижтимагый фикер алышуларда яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Жир кишәрлеген яисә капиталъ төзелеш объекттын файдалануның рөхсәт ителгән төре әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясарга мөмкин булган очракта, жәмәгать фикер алышулары яки гавами тыңлаулар мондый тискәре йогынтыны куркыныч астына куйган жир кишәрлекләре һәм капиталъ төзелеш объектлары хокук ияләре катнашында үткәрелә.

3. Ижтимагый фикер алышуларны яисә гавами тыңлауларны оештыручы жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләренән файдалануның рөхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыру турында хәбәрләр жиберә, аңа карата әлеге рөхсәт соратыла торган жир кишәрлеге белән гомуми чикләре булган жир кишәрлекләрендә урнашкан капиталъ төзелеш объектларының хокук ияләренә, шушы рөхсәт соратып алына торган, һәм әлеге рөхсәт соратып алына торган капиталъ төзелеш объектның бер өлеше булган биналарның хокукка ия булучыларына. Күрсәтелгән хәбәрләр кызыксынган затның шартлы рәвештә рөхсәт бирү турында гаризасы алынган көннән соң жиде эш көненнән дә соңга калмыйча жиберелә.

4. Жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә бастырылганчы аларны уздыру турында муниципаль берәмлек халкына хәбәр иткән көннән алып жәмәгать фикер алышуларын яисә гавами тыңлауларын үткөрү вакыты муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм бер айдан да артмаска тиеш.

5. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турында карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышулары һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, аларны район башлыгына жиберә.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән рекомендацияләр нигезендә район башлыгы мондый рекомендацияләр кергән көннән өч көн эчендә шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү яки мондый рөхсәт бирүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка мөһлүматны бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарылырга тиеш һәм «Интернет» мөһлүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлек сайтында (муниципаль берәмлек сайты булганда) урнаштырыла.

7. Шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төренә рөхсәт бирү турындагы карар проекты буенча жәмәгатьчелек фикер алышуларын яки

гавами тыңлауларын оештыру һәм үткәрү белән бәйлә чыгымнарны мондый рәхсәтне бирү белән кызыксынган физик яки юридик зат түли.

8. Капиталь төзелеш объектынның җир участогыннан яисә объектыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төре шәһәр төзелеше регламентына жәмәгать фикер алышулары яки физик яки юридик зат инициативасы буенча шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү белән кызыксынучы гавами тыңлаулар үткәргәннән соң җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү өчен билгеләнгән төрүтпә кертелсә, мондый затка шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә рәхсәт бирү турындагы карар иҗтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткәрмичә генә кабул ителә.

9. Җирле үзидарә органына Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дөүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан яисә җирле үзидарә органыннан үз белдекләре белән төзелгән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кергәннән соң, мондый корылма урнашкан җир кишәрлегенә карата шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төренә яисә аны сүткәнчегә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү очракларыннан тыш, рәхсәт ителми, әгәр әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча җирле үзидарә органы тарафыннан дөүләт хакимиятенә башкарма органына, вазыйфаи затка, дөүләт учреждениесенә яисә Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә кергән җирле үзидарә органына үз белдеге белән төзелгән билгеләрнең булмавы йә ирекле төзелешне җимерү турындагы дөгьваларны канәгатьләндерүдән баш тарту яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд карары законлы кеченә керүе хакинда хәбәрнамә юлланган булса.

10. Физик яисә юридик зат шартлы рәхсәт ителгән файдалану төренә яисә мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турында карар суд тәрүтүбендә ризасызлык белдерергә хокуклы.

14 статья. Рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт алу тәрүтүбе.

1. Җир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән минималь күләмнәре йә конфигурация, төзелеш өчен яраксыз инженерлык-геологик яисә башка характеристикалары булган җир кишәрлекләренең хокук ияләре рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәтләр алу өчен мәрәжәгать итәргә хокуклы.

1.1. Җир кишәрлекләре ияләре рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан читкә тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәтләр алырга хокуклы, әгәр мондый тайпылыш конкрет территорияль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларын бер яисә берничә иң чик параметрны бер мәртәбә үзгәртү, реконструкцияләү максатларында ун проценттан артамаган очракта.

2. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан читләшү, техник регламентлар таләпләрен үтәгәндә, аерым җир кишәрлеге өчен рәхсәт ителә.

3. Рәхсәт ителгән төзелешнең чик параметрларыннан тайпылуға, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт алуда кызыксынган зат комиссиягә мондый рәхсәт бирү турында гариза жиберә. Рәхсәт ителгән

төзелешнең чик параметрларыннан читкә тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бирү турындагы гариза электрон имза белән имзаланган электрон документ рәвешендә жибәрелергә мөмкин.

4. Рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан читкә тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бирү турында карар проекты, әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән очрактан тыш, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә торган жәмәгәт фикир алышуларында яисә гавами тыңлауларда каралырга тиеш. Рәхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә рәхсәт бирү турындагы карар проекты буенча ижтимагый фикир алышуларны оештыру һәм үткәрү белән бәйлә чыгымнар мондый рәхсәт бирү белән кызыксынучы физик яисә юридик зат йөртә.

5. Рәхсәт ителгән төзелешнең, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрларыннан тайпылуға рәхсәт бирү турында карар проекты буенча ижтимагый фикир алышулар яисә гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмә нигезендә комиссия мондый фикир алышулар яисә тыңлаулар тәмамланган көннән алып унбиш эш көне эчендә мондый рәхсәт бирү турында яисә мондый рәхсәтне бирүдән баш тарту турында тәкъдимнәр әзерли һәм кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, күрсәтелгән тәкъдимнәргә жирле администрация башлыгына жибәрә.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр кергән көннән алып жиде көн эчендә район башлыгы рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуға, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүгә яисә, кабул ителгән карарның сәбәпләрен күрсәтеп, мондый рәхсәт бирүдән баш тартуға рәхсәт бирү турында карар кабул итә.

6.1. Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органынан, вазыйфаи заттан, дәүләт учреждениесеннән яисә жирле үзидарә органынан рәхсәтсез төзелгән корылманы ачыклау турында жирле үзидарә органына хәбәр кергән көннән, мондый төзелеш урнашкан жирдә, аны жиимергәнчә яисә билгеләнгән таләпләргә туры китергәнчә жир кишәрлегенә карата рәхсәт ителми, моңа жирле үзидарә органы тарафыннан әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча дәүләт хакимияте башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә жирле үзидарә органына тапшырылган очрактар керми, алар Россия Федерациясә Шәһәр төзелеш кодексының 55.32 статьясы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм ирекле төзелеш билгеләре булмау яисә үз белдеге белән төзелгән корылманы жиимерү турындагы дөгъваларны канәгәтләндрүдән баш тарту яки аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд карары законлы көченә кертелмәве турында хәбәрнамә юлланган.

7. Физик яки юридик зат рәхсәт ителгән капиталъ төзелеш, реконструкция объектларының чик параметрларыннан читләштерүгә рәхсәт бирү яки мондый рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карарны суд тәртибендә бәхәслә дип игълан итәргә хокуклы.

5 бүлек . Территорияне планлаштыру буенча документлар.

15 статья. Территорияне планлаштыру буенча документлар.

1. Территорияне планлаштыру буенча документлар әзерләү территорияләргә тотрыклы үстерүне тәмин итү, шул исәптән планлаштыру структурасы элементларын бүлеп бирү, жир кишәрлекләргә чикләрен билгеләү,

капиталь төзелеш объектларын урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

2. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү территориаль планлаштыру документлары, жирдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләре (линия объектларын урнаштыруны күздә тотан территорияне планлаштыру документларын эзерләүдән тыш), урман хужалыгы регламенты, коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү, социаль инфраструктураны комплекслы үстерү, шәһәр төзелешен проектлау нормативлары, юл хәрәкәтен оештыруның комплекслы схемалары, «Россия Федерациясендә юл хәрәкәтен оештыру турында һәм Россия Федерациясенә аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» Федераль законның 11 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән, инженерлык эзләнүләре материалларын һәм нәтижеләрен, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларының (тарихи һәм мәдәни ядкарьләренә) бердәм дәүләт реестрына кертелгән мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, ачыкланган мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зона чикләрен исәпкә алып, техник регламентлар, кагыйдәләр сводлары таләпләре нигезендә махсус сакланучы табигать территориясе турындагы нигезләмәләр нигезендә, юл хәрәкәтен оештыруның нәтижеләлеген тәэмин итү таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла, әгәр Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 10.2 өлешендә башкасы каралмаган булса.

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү төзелгән яисә төзелергә тиешле территорияләргә карата гамәлгә ашырыла.

4. Территорияне планлаштыру документларының төрләре түбәндәгеләр:

1) территорияне планлаштыру проекты;

2) территорияне ызанлау проекты.

5. Чикләрендә территорияне комплекслы һәм тотрыклы үстерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру күздә тотылмаган, шулай ук линия объектларын урнаштыру планлаштырылмаган территориягә карата территорияне ызанлау проекты Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 2 өлешендә каралган максатларда эзерләү рөхсәт ителә.

6. Территорияне планлаштыру проекты территорияне ызанлау проекты эзерләү өчен нигез булып тора, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 41 статьясындагы 5 өлешендә каралган очраklar керми.

7. Территорияне планлаштыру проекты территорияне ызанлау проекты эзерләү өчен нигез булып тора, моңа әлеге статьяның 5 өлешендә каралган очраklar керми. Территорияне ызанлау проекты эзерләү территорияне планлаштыру проекты составында яисә аерым документ рәвешендә гамәлгә ашырыла.

16 статья. *Территорияне планлаштыру документларын эзерләү тәртибе.*

1. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү турындагы карарлар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 һәм 12.12 өлешендә күрсәтелгән очраklarдан тыш, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектының башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 2 - 4.2 һәм 5.2 өлешләрендә күрсәтелгән очраklarдан тыш, территорияне

планлаштыру документларын эзерләү турындагы карар күрсәтелгән органнар инициативасы буенча яисә территорияне планлаштыру документларын эзерләү турындагы физик яисә юридик затлар тәкъдимнәре нигезендә жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән кызыксырган затлар территорияне планлаштыру документларын эзерләгән очракта, жирле үзидарә органы тарафыннан территорияне планлаштыру документларын эзерләү турында карар кабул итү таләп ителми.

2. Күрсәтелгән карар муниципаль хокукый актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә мондый карар кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә басылып чыгарга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә жирлекнең рәсми сайтында (жирлекнең рәсми сайты булганда) урнаштырылырга тиеш.

3. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү турындагы карар басылып чыккан көннән алып физик яисә юридик затлар жирле үзидарә органына территорияне планлаштыру документларын эзерләү һәм тоту тәртибе турында үз тәкъдимнәрен тапшырырга хокуклы.

4. Территорияне планлаштыру документларының составы һәм эчтәлеге Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы таләпләренә туры килергә тиеш, территориянең үзенчәлеген һәм анда планлаштырылган капитал төзелеш объектларын урнаштыруны исәпкә алып, территорияне планлаштыру документларын эзерләү биремдә төгәлләштерелчәк.

5. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү, күрсәтелгән органнар буйсынуындагы муниципаль (бюджет яисә автоном) учреждениеләр тарафыннан мөстәкыйль рәвештә йә алар жәлеп итә торган дөүлөт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алулар өлкәсендәге контракт системасы турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә төзелгән дөүлөт яисә муниципаль контракт контрактны нигезендә дөүлөт һәм муниципаль ихтыяжларны сатып алулар, башка затлар тарафыннан гамәлгә ашырыла, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 1.1 өлешендә каралган очраklar керми. Территорияне планлаштыру документларын эзерләү, шул исәптән федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә тоты торган документларны эзерләү физик яисә юридик затлар тарафыннан аларның акчалары исәбеннән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

6. Территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары алар расланганчыга кадәр жәмәгать фикер алышуларында яисә гавами тыңлауларда һичшиксез каралырга тиеш. Территорияне планлаштыруның күрсәтелгән проектына һәм (яисә) территорияне ызанлау проектына аларның аерым өлешләрен раслау юлы белән үзгәрешләр кертелгән очракта, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар мондый раслана торган өлешләргә карата үткәрелә.

Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 43 статьясындагы 12 өлешендә һәм 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очраklarда, шулай ук территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты түбәндәгеләргә карата эзерләнгән очракта үткәрелми:

1) жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдэләре приаэродром территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалануның чикләүләренә туры килгән очракта;

2) бакчачылык яисә яшелчәчелек белән шөгылләнү өчен коммерциягә карамаган бакчачылык ширкәтенә бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр;

3) урман фонды жирләре чикләрендә линия объектларын урнаштыру территорияләр.

7. Территорияне планлаштыру проекты һәм территорияне ызанлау проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезләмәләрен исәпкә алып, 5.1 статьясында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

8. Жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә басылып чыккан көнгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яисә) муниципаль берәмлек вәкиллеке органының норматив хокукий акты белән билгеләнә һәм кимендә бер ай һәм өч айдан артыграк була алмый.

9. Район башлыгы территорияне планлаштыру проекты буенча ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар беркетмәсен, территорияне ызанлау проекты һәм ижтимагый фикер алышулар яки гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмәне исәпкә алып, территорияне планлаштыру документларын раслау турында карар кабул итә яисә мондый документларны кире кага һәм аны жәмәгать фикер алышулары яисә гавами тыңлаулар нәтижеләре турында бәяләмә басылып чыккан көннән егерме эш көннән дә соңга калмыйча, ә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясы нигезендә ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар үткөрелмәгән очракта, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 46 статьясындагы 4 өлешендә күрсәтелгән срокта, эшләр бетерергә жиберә.

10. Территорияне планлаштыру буенча расланган документлар (территорияне планлаштыру проектлары һәм территорияне ызанлау проектлары) муниципаль хокукий актларны, башка рәсми мәгълүматны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә, күрсәтелгән документларны раслаган көннән алып жиде көн эчендә бастырып чыгарылырга тиеш һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында (муниципаль берәмлекнең рәсми сайты булса) урнаштырылырга тиеш.

11. Урнаштыру өчен дүләр яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләре алу рөхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыруны күздә тоткан территорияне планлаштыру проекты расланганчыга кадәр дүләрт һакимияте органы яисә жирле үзидәрә органы белән, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш, дүләрт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу турында карарлар кабул итүгә вәкаләтле орган белән килештерелергә тиеш. Территорияне планлаштыру проекты күрсәтелгән дүләрт һакимияте органы яисә жирле үзидәрә органы белән килештерү предметы федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен планлаштыру проектында каралган чикләрдән гыйбарәт.

12. Федераль әһәмияттәге объектны, региональ әһәмияттәге объектны, муниципаль районның жириле әһәмияттәге объектны урнаштыру максатларында яисә башка объектны жирилек, шәһәр округы чикләрендә урнаштыру максатларында әзерләнгән һәм раслау вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жириле үзидарә органы тарафыннан гамәлгә ашырыла торган территорияне планлаштыру документлары расланганчыга кадәр әлеге жирилек башлығы белән килештерелергә тиеш, моңа Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясы 22 өлешендә каралган очрак керми. Килештерү предметы күрсәтелгән объектларны планлаштырып урнаштыру чикләрендә күрсәтелгән объектларны урнаштыру планлаштырыла торган территориаль зоналар өчен билгеләнгән шәһәр төзелеше регламентларын (линия объектларыннан тыш) үтәү өлешендә жиридән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә туры килү, шулай ук территориянең коммуналь, транспорт, социаль инфраструктура объектлары белән тәэмин ителешенең факттагы күрсәткечләрен һәм күрсәтелгән объектларның халык өчен территориаль уңайлыкның факттагы күрсәткечләрен саклауны тәэмин итү.

Территорияне планлаштыру буенча күрсәтелгән документларны алган көннән алып унбиш эш көне эчендә жирилек башлығы мондый документларны раслауга вәкаләтле органга мондый документларны килештерүне яисә аны килештерүдән баш тартуны жиберә.

13. Федераль әһәмияттәге линия объектны, региональ әһәмияттәге линия объектны, жириле әһәмияттәге линия объектны планлаштыруга, реконструкцияләүгә бәйлә рәвештә территорияне планлаштыруның расланган проекты нигезендә гамәлдәге линия объектны яисә линия объектларын реконструкцияләү кирәк булган очракта, гамәлдәге линия объектны яисә линия объектларын мондый реконструкцияләү территорияне планлаштыруның күрсәтелгән проекты нигезендә гамәлгә ашырылырга мөмкин (гамәлдәге линия объектны яисә линия объектларын мондый реконструкцияләү өчен территорияне планлаштыру проекты эшләү таләп ителмәгән очраклардан тыш). Шулай ук вакытта территорияне планлаштыруның күрсәтелгән проекты, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 22 өлешендә каралган очрактан тыш, федераль әһәмияттәге линия объектны, региональ әһәмияттәге линия объектны, жириле әһәмияттәге линия объектны, жириле әһәмияттәге линия объектны планлаштыру проекты раслау өчен вәкаләтле дәүләт хакимияте органы яисә жириле үзидарә органы белән килештерелергә тиеш. Мондый килештерүнең предметы булып гамәлдәге линия объектны яисә федераль әһәмияттәге линия объектны планлаштыру, реконструкцияләү, региональ әһәмияттәге линия объектны, жириле әһәмияттәге линия объектны планлаштыру проектында каралган планлаштырылган планлаштырылган урнаштыру зоналарының яисә линия объектларының чикләре тора. Территорияне планлаштыру проекты мондый килештерү срогы күрсәтелгән дәүләт хакимияте органына яисә жириле үзидарә органына кергән көннән алып унбиш эшкәдән артып китә алмый. Шушы унбиш эш көне узганнан соң күрсәтелгән органнар федераль әһәмияттәге линия объектны, региональ әһәмияттәге линия объектны, жириле әһәмияттәге линия объектны планлаштыру, реконструкцияләү максатларында территорияне планлаштыру проекты раслауга вәкаләтле дәүләт хакимияте органына яисә жириле үзидарә органына тапшырылмаган очракта, территорияне планлаштыруның әлеге проектына карата әлеге каршы килү килештерелгән дип санала.

14. Территорияне планлаштыру проектына линия объектын төзүне, реконструкцияләүне күздә тоткан үзгәрешләр кертелгән очракта, линия объектын һәм (яисә) сызыкча объект составына керүче капитал төзелешнең планлаштырыла торган зонасы майданының ун процентын арттыруга яисә киметүгә бәйле, күрсәтелгән объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен төгәлләштерү зарурлыгына бәйле рәвештә, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.7 һәм 12.12 өлешләре нигезендә үзгәрешләр юнәлеше таләп ителми, үзгәрешләр кертү территорияне планлаштыру проектында каралган планлаштыру карарларына йогынты ясамаган очракта, шулай ук үзгәрешләр кертү планлаштыру проектында каралган планлаштыру карарларына йогынты ясамаган һәм дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен һәм (яисә) аларда урнашкан күчмәс мөлкәт объектларын тартып алу зарурлыгына китермәгән очракта, Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 45 статьясындагы 12.4 өлеше нигезендә килештерүгә.

15. Территорияне планлаштыру проекты, урнаштыру өчен дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләре алу рөхсәт ителә торган федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны яисә жирле әһәмияттәге объектларны урнаштыру каралган, физик яисә юридик затларга, дәүләт хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына караган яисә бирелгән жир кишәрлекләрендә мондый объектларны урнаштыру планлаштырыла торган зоналары чикләрен билгеләү өлешендә эшләми, әгәр өлгә проектны раслаган көннән алып алты ел эчендә территорияне планлаштыру дәүләт яисә муниципаль ихтыяжлар өчен мондый жир кишәрлекләрен тартып алу турында карар кабул ителмәгән булса.

6 бүлек. *Жир кишәрлекләрен резервлау һәм алу.*

17 статья. *Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау.*

1. Жир кишәрлекләре милекчеләренең, жирдән файдаланучыларның, жир биләүчеләренең, жир кишәрлекләрен арендага алуучыларның хокуклары муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлауга бәйле рәвештә чикләнәргә мөмкин.

2. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау жир законнарында каралган очракларда, ә муниципаль милектәге һәм гражданның һәм юридик затларга бирелмәгән жирләрдә, шулай ук инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктура объектларын, оборона һәм иминлек объектларын урнаштыруга, махсус сакланылучы табигать территорияләрен төзүгә, сусаклагычлар һәм башка ясалма су объектлары, инфраструктура объектлары, махсус икътисадый зона объектларына урнаштыру планында һәм аңа якин территорияне тиешле матди-техник жиһазлауда каралган очракларда гамәлгә ашырыла. Жирләрне резервлау жир асты байлыкларыннан файдалану максатлары өчен кирәкле жир кишәрлекләренә карата да гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3. Муниципаль ихтыяжлар өчен жирләр өч елдан да артык булмаган вакытка резервланырга мөмкин. Муниципаль милектәге һәм гражданның һәм юридик затларга бирелмәгән, диңгез транспорты, эчке су транспорты, тимер юл транспорты, һава транспорты (шул исәптән һава хәрәкәтен оештыруның бердәм системасы объектлары), транспорт-күчеп утыру төеннәре һәм метрополитен объектларын төзү һәм реконструкцияләү, федераль әһәмияттәге автомобиль юлларын, региональ әһәмияттәге, муниципальара әһәмияттәге,

жирле әһәмияттәге һәм дәүләт яисә муниципаль әһәмияттәге башка линия объектларын төзү һәм реконструкцияләү өчен егерме елга кадәр вакытка резервлау рөхсәт ителә.

4. Дәүләт яисә муниципаль ихтыяждлар өчен жирләрне резервлау тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

18 статья. *Муниципаль ихтыяждлар өчен жир кишәрлекләрен тартып алу.*

1. Жирле әһәмияттәге объектларны төзү, реконструкцияләү максатларында муниципаль ихтыяждлар өчен жир кишәрлекләрен алу, күрсәтелгән объектлар территорияль планлаштыруның расланган документлары һәм территорияне планлаштыруның расланган проектлары белән каралган булса, рөхсәт ителә.

2. Муниципаль ихтыяждлар өчен алына торган жир кишәрлекләре өчен түләү күләме, дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге һәм тартып алына торган жир кишәрлекләре урынына хосусый милеккә тапшырыла торган жир кишәрлекләренәң базар бәясе, дәүләт яисә муниципаль милектәге жир кишәрлекләре урынына алына торган хокукларның базар бәясе, «Россия Федерациясендә бәяләү эшчәнлегә турында» 1998 елның 29 июлендәге 135-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, жир законнарында билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып билгеләнә.

3. Жир кишәрлекләрен һәм (яисә) аларда урнашкан күчемсез мөлкәт объектларын алар өчен милекчегә яисә башка күчемсез мөлкәткә алмаштыру юлы белән тартып алуны күздә тоты торган күчемсез мөлкәтне тартып алу турындагы килешүгә карата сату-алу яисә мене турындагы граждандан законнары кагыйдәләре кулланыла.

19 статья. *Халык алдындагы сервитутларны билгеләү.*

1. Ачык сервитут Россия Федерациясе Жир кодексының 39.38 статьясында каралган вәкаләтле башкарма хакимият органы яисә жирле үзидарә органы карары белән, гавами сервитут билгеләү турындагы үтенечнамә нигезендә (Россия Федерациясе Жир кодексының 39.39 статьясы) билгеләнә.

2. Дәүләт милкендәге яисә муниципаль милектәге жир кишәрлегенә карата сервитут билгеләү турындагы килешү граждандан законнарында, Россия Федерациясе Жир кодексында, башка федераль законнарда билгеләнгән очрактарда һәм, аерым алганда, түбәндәге очрактарда төзелә:

1) жир кишәрлегенән рөхсәт ителгән файдалануга комачауламый торган линия объектларын, элемент корылмаларын, махсус мәгълүмат билгеләрен һәм яклау корылмаларын урнаштыру;

2) тикшеренү эшләрен башкару;

3) жир асты байлыкларыннан файдалануга бәйлә эшләр алып бару.

3. Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 1, 3 һәм 4 бүлекләрендә каралган максатларда гавами сервитут чикләре объектларны планлаштырып урнаштыру зоналары чикләре белән территорияне планлаштыру документлары нигезендә, ә инженерлык корылмаларын, автомобиль юлларын, тимер юлларны урнаштыру өчен территорияне планлаштыру документларын эшләү таләп ителмәгән очракта, тиешле саклау зоналары күләмнәренән артмаган чикләрендә билгеләнә.

Ачык сервитутларның эш итү зоналарының чикләре шулай ук жир кишәрлекләренә һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларының дәүләт кадастр исәбе документларында күрсәтелә.

4. Ачык сервитут, Россия Федерациясе Жир кодексының 23 статьясындагы 7 пункты нигезләмәләрен һәм түбәндәге чикләүләргә икәпкә алып, гавами сервитут билгеләү турында үтенечнамәдә күрсәтелгән срокка билгеләнә:

1) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 1, 3 һәм 4 пунктчаларында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта ун елдан алып кырык тугыз елга кадәр;

2) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 2 пунктчасында каралган максатларда федераль, региональ яисә жирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объектларын төзү, реконструкцияләү, ремонтлау;

3) Россия Федерациясе Жир кодексының 39.37 статьясындагы 5 пунктында каралган максатларда гавами сервитут билгеләнгән очракта бер елдан да артык булмаган вакытка.

20 статья. *Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану.*

1. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы территорияләрдән һәм жир кишәрлекләреннән файдалану аларны закон нигезендә билгеләү белән билгеләнә.

2. Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенә территориясенә шәһәр төзелеше зоналашуы картасында, территорияль зоналардан тыш, Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенә территориясә дә күрсәтелгән мөмкин:

1) шәһәр төзелеше регламентлары Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган жир кишәрлекләргә булган территорияләр;

2) шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләр (территорияләр) – махсус сакланыла торган табигать территорияләргә жирләр, башка жирләр.

3) Әлегә статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән территорияләргә, жир кишәрлекләргә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында кире алу территорияне планлаштыру документларын эшләү зарурлыгын күздә тотып, алар түбәндәгеләр:

- кызыл линияләргә теркәү, билгеләү, үзгәртү юлы белән күрсәтелгән территорияләргә, жир участкаларының, шул икәптән гомуми файдаланудагы территорияләргә хокукый статусы тәэмин ителәчәк;

- күрсәтелгән территорияләргә, жир участкаларының төрле өлешләрен билгеләчәкләр.

7 бүлек. *Йомгаклау нигезләмәләре.*

21 статья. *Әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибе.*

1. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасының, шәһәр төзелеше регламентларының яисә әлегә Кагыйдәләр текстның теләсә нинди үзгәрешләргә әлегә Кагыйдәләр үзгәрешләргә дип санала.

2. Әлегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы мәсьәләгә карау өчен түбәндәгеләр нигез була:

- жирлекнең генераль планына, муниципаль районны территорияль планлаштыру схемасына үзгәрешләр кертү нәтижәсендә барлыкка килгән

жирлөрдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренең, муниципаль районны территорияль планлаштыру схемасының туры килмәве;

- Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләтле федераль башкарма хакимият органыннан Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда үтәү өчен, шәһәр яны территориясендә билгеләнгән, жирдән файдалану һәм жирлек төзү кагыйдәләрендә рөхсәт ителгән, шәһәр яны территориясендәгә күчмәсез милек объектларыннан файдалану чикләүләрен бетерү турында күрсәтмәләр, мәжбүри башкарма хакимиятнең федераль органыннан килү;

- территорияль зоналар чикләрен үзгәртү, шәһәр төзелеше регламентларын үзгәртү турында тәкъдимнәр килү;

- шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында күрсәтелгән, әлеге зоналарның, территорияләренең урнашу урыннары тасвирламасының күчмәсез милекнең Бердәм дәүләт реестрында булган шәһәр төзелеше зоналары картасында күрсәтелгән территорияләренә, мәдәни мирас объектлары территорияләрен файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләренең урнашу урыны турында белешмәләренең шәһәр төзелеше зоналары картасында күрсәтелгән, әлеге зоналарның, территорияләренең урнашу урыннары тасвирламасында күрсәтелгән дәүләт реестрында күрсәтелгән белешмәләргә туры килмәве;

- шәһәр төзелеше Регламентында билгеләнгән чикләүләренең тулысынча яки өлешчә федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәгә истәлекле урыннар территорияләре, территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләрендә урнашкан, мондый зоналар, территорияләр чикләрендә күчмәсез милек объектларыннан файдалану чикләренә туры килмәве;

- территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны билгеләү, үзгәртү, туктату, мәдәни мирас объекты территориясә чикләрен, федераль әһәмияттәгә тарихи жирлек территориясен, региональ әһәмияттәгә тарихи жирлек территориясен билгеләү, үзгәртү.

3. Әлеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәр комиссиягә жиберелә:

- федераль башкарма хакимият органнары тарафыннан әлеге Кагыйдәләр федераль әһәмияттәгә капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда;

- әлеге Кагыйдәләр региональ әһәмияттәгә капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан;

- әлеге Кагыйдәләр муниципаль районның жирле әһәмияттәгә капитал төзелеш объектларының эшләвенә, урнашуына комачауларга мөмкин булган очракларда Әлмәт муниципаль районының жирле үзидарә органнары тарафыннан;

- жирлекнең, шәһәр округы территориясенең, авылара территорияләренең тиешле территориясендә жирдән файдалануны һәм төзелешне жайга салу тәртибен камилләштерергә кирәк булган очракларда жирле үзидарә органнары тарафыннан;

- физик яисә юридик затлар тарафыннан инициатив тәртиптә яки әлеге Кагыйдәләренә, жир участкаларын һәм капитал төзелеш объектларын куллану нәтижәсендә нәтижәле файдаланмаса, аларның хокук ияләренә зарар китерә, жир кишәрлекләренең һәм капитал төзелеш объектларының хакы кими,

гражданнарның һәм аларның берләшмәләренең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре гамәлгә ашырылмый торган очрақларда;

- Россия Федерациясе тарафыннан төзелгән һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан кабул ителгән территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыруны тәмин итүче вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы яисә юридик зат;

- Россия Федерациясе субъекты дәүләт хакимиятенең иң югары башкарма органы, территорияне комплекслы үстерү турында карар кабул иткән жирле үзидарә органы, Россия Федерациясе субъекты төзегән һәм Россия Федерациясе субъекты кабул иткән территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыру максатларында территорияне комплекслы үстерү турында шартнамәне төзегән зат тарафыннан яисә территорияне комплекслы үстерү турында карарны гамәлгә ашыруны тәмин итүче юридик зат тарафыннан.

4. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 31 статьясындагы 3.1 өлеше нигезендә федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын территориаль планлаштыру документларында каралган жирлек, шәһәр округы территорияләрендә (линия объектларынан тыш) муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектларын (линия объектларынан тыш) урнаштыру мөмкинлегә тәмин ителмәгән очрақта, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, муниципаль районның вәкаләтле жирле үзидарә органы жирлек башлыгына, шәһәр округы башлыгына күрсәтелгән объектларны урнаштыруны тәмин итү максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш алып бару кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы таләпне жибәрә.

5. Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясы 2 өлешенең 3 - 6 пунктларында һәм 3.1 өлешендә каралган очрақларда жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү максатларында, шулай ук конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән рөхсәт ителгән төзелешнең элек билгеләнгән чик параметрлары үзгәртелмәгән, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләгән һәм (яисә) рөхсәт ителгән төзелешнең бер яисә берничә чик параметры бер мәртәбә үзгәртелгән очрақта, конкрет территориаль зона өчен шәһәр төзелеше регламентында билгеләнгән капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, ижтимагый фикер алышулар яисә гавами тыңлаулар уздыруның ун процентыннан артыгына, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында проектны эзерләү хакында карар кабул итү турындагы хәбәрне бастырып чыгару һәм Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 33 статьясындагы 4 өлешендә каралган комиссияне эзерләү таләп ителми.

6. Территорияне комплекслы үстерү турындагы карарны гамәлгә ашыру максатларында жирләрдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертелгән очрақта, шул исәптән Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 30 статьясындагы 5.2 өлеше нигезендә, мондый үзгәрешләр территорияне комплекслы үстерү максатларында территорияне планлаштыру проектын раслаган көннән алып туксан көннән дә соңга калмыйча кертелергә тиеш.

7. Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәреш кертү турында тәкъдимнәр кергән көннән алып егерме биш көн эчендә комиссия бәяләмә

эзерли, анда жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында яисә мондый тәкъдимне кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, кире кагу хакында тәкъдимнәр кертелгән булырга тиеш, һәм ул бәяләмәне район башлығына жиберә.

8. Шәһәр яны территориясендә билгеләнгән күчемсез милек объектларыннан файдалану чикләренә туры китерүне күздә тоткан жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы закон проекты комиссия тарафыннан каралырга тиеш түгел.

9. Район башлығы, комиссия Бәяләмәсендә булган тәкъдимнәрне исәпкә алып, егерме биш көн эчендә жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында яки әлеге кагыйдәләргә үзгәреш кертү турында тәкъдимне кире кагу турында карар кабул итә һәм мондый карарның күчermәсен мөрәжәгать итүчеләргә жиберә.

10. Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләренә раслау жирле үзидарәнең вәкиллекле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла, жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турындагы проект жирле үзидарәнең вәкиллекле органы утырышында якындагы утырыштан соң килүче утырышны уздыру көненнән дә соңга калмыйча каралырга тиеш.

11. Жирле үзидарә органына Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән дәүләт хакимияте башкарма органыннан, вазыйфаи заттан яисә жирле үзидарә органыннан үз белдекләре белән төзелешне ачыклау турында хәбәрнамәләр кERGән көннән алып, жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә территориаль зонага карата билгеләнүне күздә тоткан үзгәрешләр кертү рөхсәт ителми, чикләрендә шундый корылма урнашкан, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төре, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, мондый корылманың рөхсәт ителгән файдалану төре һәм параметрлары аның жимерелүенә кадәр яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерелгәнчегә кадәр, әлеге хәбәрнамәне карау нәтижәләре буенча жирле үзидарә органы тарафыннан дәүләт хакимиятенә башкарма органына, вазыйфаи затка, дәүләт учреждениесенә яисә Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 55.32 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән һәм әлеге хәбәрнамә кERGән жирле үзидарә органына күрсәтелгән очрактан тыш, ирекле төзелеш билгеләре булмау яисә ирекле корылманы жимерү турындагы дөгьваларны канәгатләндерүдән баш тарту яисә билгеләнгән таләпләргә туры китерү турындагы суд карарының законлы көченә керүе хакында хәбәрнамә юллана.

22 статья. *Кагыйдәләренә гамәлгә кертү турында.*

1. Әлеге кагыйдәләр муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару өчен билгеләнгән тәртиптә аларның рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Жирдөн файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә расланган кагыйдәләре территориаль планлаштыруның федераль дәүләт мәгълүмат системасында күрсәтелгән кагыйдәләренә раслаганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча урнаштырылырга тиеш.

2. Кагыйдәләр юридик көчкә ия булган хокукый актларга каршы килми торган өлешендә гамәлдә.

**II ӨЛЕШ. ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЕШЕН ЗОНАЛАШТЫРУ КАРТАСЫ.
ТЕРРИТОРИЯЛӘРНЕ ФАЙДАЛАНУ БУЕНЧА МАХСУС ШАРТЛАРЫ БУЛГАН
ЗОНАЛАР КАРТАЛАРЫ**

8 бүлек. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында:

- 1) территорияль зоналар билгеләнде,
- 2) территорияне махсус куллану шартлары булган зоналар күрсәтелде;
- 3) гомуми файдаланудагы төп территорияләр (парклар, скверлар, бульварлар) һәм жирләр (аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми – аеруча саклаулы табигать территорияләре, урман фонды жирләре, су фонды жирләре һәм башкалар) чагылырга мөмкин.

Гомуми файдаланудагы төп территорияләргә һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жирләргә карата әлеге Кагыйдәләрнең 13 бүлегендә күрсәтелгән мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

23 статья. Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә шәһәр төзелеше зоналаштыру картасы.

1. Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә шәһәр төзелешен зоналаштыру картасы әлеге Кагыйдәләрнең составы булып тора, анда территорияль зоналар чикләре билгеләнә, шулай ук территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре күрсәтелә.

2. Территорияль зоналарның чикләре һәр жир участогының, жир законнары нигезендә, территорияль зоналар чикләрен кисеп чыгарга мөмкин булган жир кишәрлегеннән тыш, бер Территорияль зонага гына каравы таләпләренә җавап бирергә тиеш.

3. Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияләрне файдалануның аерым шартлары булган зоналарның чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре мәҗбүри рәвештә күрсәтелә. Күрсәтелгән зоналарның чикләре аерым карталарда күрсәтелә ала.

4. Территория зоналары чикләре түбәндәгеләрне исәпкә алып билгеләнә:

- жир кишәрлекләреннән гамәлдәге һәм планлаштырылган файдалануның төрле төрләренә бер территорияль зонасы чикләрендә яраштыру мөмкинлекләре;

- Югары Мактама авыл жирлегенә генераль планы, Әлмәт муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы белән билгеләнгән функциональ зоналарның һәм аларның планлаштырылган үсеш параметрларының;

- Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән территорияль зоналарны;

- территория файдалану планлаштыру и жирдән файдалану;

- территорияль планлаштыру документлары һәм территорияне планлаштыру документлары нигезендә төрле категориядәге жирләрнең чикләре планлаштырыла торган үзгәрешләр;

- катнаш жир кишәрлекләрендә урнашкан капитал төзелеш объектларына зыян китерү мөмкинлеген булдырмау.

5. Территория зоналарының чикләре түбәндәгечә билгеләнә:

- магистральләр, урамнар, машиналар линиясенә капма-каршы юнәлештәге транспорт агымнарын аерып тора
- жирлек чикләре;
- кызыл сызыкларга;
- жир кишәрлекләре чикләренә;
- табигать объектларының табигый чикләре;
- башка нигезле чикләр.

6. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре, мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләре, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган, территорияль зоналар чикләре белән туры килмәскә дә мөмкин.

7. Әлеге Карталарның II өлешендә санап үтелгән берничә жир кишәрлегенә, күчәмсез мөлкәтнең башка объектларына һәр карта буенча шәһәр төзелеше регламентлары кулланыла.

8. Әлеге картада чагылдырылган мәгълүмат шәһәр төзелешен зоналаштыру карталарының этаплап эзерлеген һәм фрагментларын кабул итүне исәпкә алып кулланыла.

9 бүлек. Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы әлеге Кагыйдәләрнең состав график өлеше булып тора, аларда территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар чикләре күрсәтелә. Әлеге карталарда чагылдырылган мәгълүмат:

- житештерү һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары;
- үлэт базларының санитар-яклау зоналары;
- автомобиль юлларының санитария өзеклекләре;
- өске су объектларының су саклау зоналары;
- өске су объектларының яр буе яклау полосалары;
- өске су объектларының яр буе полосалары;
- эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары поясы;
- Эчә торган су белән тәэмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары поясы;
- III пояс эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зонасы;
- файдалы казылмалар ятмалары.

24 статья. *«Югары Мактама авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы.*

1. «Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясеннән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасы» кушымтасы, анда түбәндәгеләр сайлап алынган:
2. СанПим 2.2.1/2.1.2.1.2.1.1200-03 нигезендә билгеләнгән житештерү объектларының һәм башка объектларның санитар-яклау зоналары «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе», предприятиеләрнең анкета мәгълүматлары нигезендә билгеләнгән.

3. Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгының 2020 елның 26 октябрдәгә 626 номерлы боерыгы белән расланган Биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерүнең Ветеринария кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән үлэт базларының санитар-яклау зоналары.
4. 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл җирлекләрен планлаштыру һәм төзү» нигезендә санитар автомобиль юллары өзеклекләре.
5. Су саклау зоналары, яр буе яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе полосалары:
  - Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә алып барыла торган су объектлары Дәүләт реестрына кертелгән;
  - размерлары Россия Федерациясе Су кодексының 6 һәм 65 статьяларында билгеләнгән.
6. Эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары " 2.1.4.1110-02 СанПиН нигезендә билгеләнгән.
7. Файдалы казылма ятмалары чикләре җир асты байлыктарынан файдаланучыларның мәгълүматлары нигезендә билгеләнгән.

25 статья. *Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләр зоналары картасы.*

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булган зоналары картасында мәдәни мирас объектларын саклау зоналары бүленергә мөмкин.

Мәдәни мирас объектларын саклау шартлары буенча чикләүләрнең гамәлдә булу зоналарының чикләре тиешле карталарда теркәлә, алар аларны эшләү һәм аларга рәсми расланган документлар статусы бирү белән бәйле рәвештә элеге кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибендә кертелә.

III ӨЛЕШ . ШӘҺӘР ТӨЗЕЛЭШЕ РЕГЛАМЕНТЛАРЫ.

10 бүлек. *Күчәмсез милекне рәхсәт ителгән файдалану төрләре һәм параметрлары өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.*

26 статья. *Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында билгеләнгән территорияль зоналарның төрләре.*

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында территорияль зоналарның түбәндәгә төрләре бирелгән:

Билгелә мөләр	Территорияль зоналар исеме
ТОРАК ЗОНАЛАР	
Ж1	Шәхси торак йортлар төзү зонасы
Ж1П	Перспектив торак төзелеше зонасы
ИЖТИМАГЫЙ-ЭШЛЕКЛЕ ЗОНАЛАР	
ОД1	Күпфункцияле ижтимагый-эшлекле зона
ОД2	Сәламәтлек саклау һәм социаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру зонасы
ЖИТЕШТЕРҮ-КОММУНАЛЬ ЗОНАЛАРЫ	

ПК1	III класслы куркынычлылык класслы житештерү-коммуналь объектлар зонасы
ИНЖЕНЕРЛЫК-ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ЗОНАСЫ	
ИТ1	Инженерлык инфраструктурасы зонасы
ИТ2	Транспорт инфраструктурасы зонасы
АВЫЛ ХУЖАЛЫГЫ БИЛГЕЛӨНЕШЕНДӨГЕ ЗОНАЛАР	
СХ1	Агросәнәгать комплексы объектларын һәм агросәнәгать комплексына хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру зонасы
СХ2	Бакчачылык һәм дача участкалары зонасы
РЕКРЕАЦИОН БИЛГЕЛӨНЕШТӨГЕ ЗОНАЛАР	
Р1	Рекреацион территорияләр зонасы
Р2	Табиғый ландшафтлар зонасы
МАХСУС БИЛГЕЛӨНЕШТӨГЕ ЗОНАЛАР	
СН1	Махсус билгеләнештәге Зона
СН2	Махсус билгеләнештәге яшеллөндерү зонасы
СН3	Үлөт базын урнаштыру зонасы
СН4	Үлөт базыннан чикләүләр зонасы

Шәһәр төзелеше регламентлары. Торак зоналар.

1. Торак зоналар күп катлы торак йортлар, кече һәм урта катлы торак йортлар, шәхси торак йортлар төзү өчен каралган.

Ж1. Шәхси торак йортлар төзү зонасы.

1 нче номерлы индивидуаль торак төзелеше зонасы жирле әһәмияттәге минималь рөхсәт ителгән хезмәтләр җыелмасы белән аерым торучы һәм блокланган индивидуаль торак йортлардан (коттеджлардан) торак районнарны формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең атамасы жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре тасвирламасы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең атамасы жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре тасвирламасы	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Шәхси торак төзелеше өчен	Торак йортны (өч катлы, биекlege егерме метрдан да артмаган жир өсте катлары саны белән аерым тора торган бинаны) урнаштыру, ул гражданнар тарафыннан мондый бинада яшәү белән бәйле көнкүреш һәм башка ихтыяжларны канәгатьлөндерү өчен билгеләнгән, мөстәкыйль күчемсез милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән бүлмәләрдән һәм ярдәмче куллану бүлмәләреннән тора); авыл хужалыгы культураларын үстерү; шәхси гаражлар һәм хужалык	2.1

	корылмалары урнаштыру	
Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен	Рәхсәт ителгән куллану төре тасвирламасында күрсәтелгән торак йортны урнаштыру, 2.1 код белән; авыл хужалыгы продукциясе житештерү; гараж һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; авыл хужалыгы терлекләрен тоту	2.2
Блокланган торак төзелеше	Күрше торак йортлар (катлар саны өчтән дә артмаган) белән бер яки берничә урта дивар (катлар саны уннан да артмаган) булган торак йортны урнаштыру, аларның һәркайсы бер гаиләнең яшәү өчен билгеләнгән, күрше йорт яки күрше йортлар белән тыкшынмыйча гына, аерым жир кишәрлегендә урнашкан һәм гомуми файдаланудагы территориягә чыгу мөмкинлегенә ия (блокланган төзелештәге торак йортлар).; декоратив һәм жыләк-жимеш агачлары, яшелчә һәм жыләк-жимеш культуралары үрчетү; шәхси гаражлар һәм башка ярдәмче корылмалар урнаштыру; спорт һәм балалар майданчыклары, ял итү майданчыклары булдыру;	2.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчмәсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	3.1.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәэмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр,	3.5.1

	лицейлар, гимназиялар, сэнгаты, музыка мөктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән укучыларны физик культура белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары урнаштыру, спорт белән шөгыльләнү	
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Азкатлы торак төзелеше	азкатлы күпкатлы йортларны урнаштыру (4 катка кадәр биеклектәге күпфатирлы йортлар, мансарныкын да кертеп); спорт һәм балалар майданчыкларын, ял итү майданчыкларын төзекләндерү; торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын азкатлы күпфатирлы йортның гомуми майданы 15 % тәшкил итсә, төзелеп беткән һәм төзелгән-төзекләндерелгән биналарында урнаштыру.	2.1.1
Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	Картлар йортларын, балалар йортларын, йорт-ларын, йорт-жирсез гражданныр өчен куну пунктларын урнаштыру; күченеп килергә мәжбүр булганнарны, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.2.1
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм хезмәтләре, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәмин итү хезмәте, аз керемле гражданнырны туендыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яисә пенсия түләүләрен билгеләү мәсьәләләре буенча, шулай ук коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар: коммерциягә карамаган фондлар, хәйрия оешмалары, кызыксынулар буенча клублар урнаштыру өчен урнаштыру	3.2.2
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шәһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3

Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарға амбулатория-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын (поликлиникалар, фельдшерлык пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлығы станцияләре, клиник лабораторияләр) урнаштыру	3.4.1
Дини йолаларны гамәлгә ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрне, гыйбадәт кылу йортларын, синагогларны) урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затлар, дин әһелләре һәм дин әһелләре даими булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хезмәт башкаруга бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын хайваннарны тотудан башка урнаштыру	3.10.1
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тәэмин итү	Биналарда һәм корылмаларда спорт клублары, спорт заллары, бассейннар, физкультура-савыктыру комплекслары урнаштыру	5.1.2
Спорт белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен мәйданчыклар (физкультура мәйданчыклары, йөгерү юллары, спорт уены өчен кырлар) урнаштыру	5.1.3
Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре эзерлегендә ярдәм итү өчен кирәкле капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру	8.3

Хезмэт гаражлары	Эшчэнлек төрлөрөн гамэлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яисә вакытлыча гаражларны, хезмэт автотранспортын саклау өчен туктап торуларны урнаштыру, кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрлөрөндә каралган эшчэнлек төрлөрөн гамэлгә ашыру максатларында гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны урнаштыру һәм саклау өчен	4.9
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын урнаштыру, шул исәптән һава радиорелей, жир өсте һәм жир асты элемтә линияләрөн, радиофикация линияләрөн, антен кырларын, элемтә кабельле линияләрөндә көчөйтү пунктларын, иярченле элемтә һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын да кертеп, урнаштыру кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрлөрөнөң эчтәлегөндә каралган элемтә, радиотапшырулар, радиотапшырулар, телевидение һәм телевидение объектларын урнаштыру, 3.1.1, 3.3.3.	6.8

Жир участкаларының иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең чикле параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү.

Параметрларның төрлөрә һәм үлчәү берәмлекләре		Күчөмсөз милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрлөрөнә карата параметрларның әһәмияте		
		Шәхси торак төзелеше /шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Блокировкалы торак төзелеше (блокланган йортта бер гаиләгә торак берәмлеге)	Рөхсәт ителгән төзүченең башка төрлөрә өчен
Жир кишөрлекләренөң иң чик параметрлары				
Минималь мөйдан	кв.м	600/1000	1000	1
Максималь мөйдан	кв.м	5000/5000	5000	5000
Урам (юл йөрү) фронты буйлап минималь киңлек	м	12	6	н/у
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары				

Участок төзелешенең максималь проценты	%	50/40	60	н/у
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмөгән очрақларда)	м	5	5	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	а) 1 - брандмауэр дивар мәжбүри булганда; б) 3 - башка очрақларда	0 (блокланган торак йортта индивидуаль блок төзегән яисә төзү өчен билгеләнгән жир кишәрлеге белән чиктәш жир кишәрлегенең ян чигеннән); 1 (тиешле янғын сүндерү дивары мәжбүри булганда); 3 (башка очрақларда)	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше (төзелешне көйләү линиясе белән башкасы билгеләнмөгән булса)	м	3	3	н/у
Төзелешләрнең максималь биекlege	м	18/18	18	н/у
Жир кишәрлекләре коймаларының максималь биекlege	м	2	2	н/у

Искәрмә 1. Таблицада тәкъдим ителгәннәрдән 5% чикләрендә параметрлар тайпылышлары рөхсәт ителә.

Искәрмә 2. Шәхси ярдәмче хужалык алып бару өчен, блокланган торак төзелеше өчен, жир кишәрлекләренәң ян һәм арткы чикләреннән түбәндәге шарт белән, чигенүләр таблицасында тәкъдим ителгән жир кишәрлекләренәң ян һәм арткы чикләреннән түбәндәгеләрдән тайпылышлар рөхсәт ителә:

- күрсәтелгән кире кагуларга жир кишәрлекләре хужаларының үзара ризалыгы бар;

- төп корылмалар (торак йортлар) арасындагы ераклык 6 метрдан артып китә яки ярдәмче корылмалар (хужалык корылмалары, гаражлар һ.б. арасындагы ераклык тигез.) шулай ук ярдәмче корылмаларны блоклау рөхсәт ителә);

- күрше жир участкаларында урнашкан корылмалар арасында янгынга каршы норматив аралар саклана.

3 нче искәрмә. Башка таләпләр:

Кечкенә ераклыктар:

2 - 3 кат биеклектәге торак биналарның озын яклары арасында: кимендә 15 м;

4 кат биеклектәге торак йортларның озын яклары арасында: ким дигәндә 20 м;

балалар уеннары өчен майданчыктан алып торак биналарга кадәр - 12 м;

өлкәннәр өчен ял итү майданчыгынан - 10 м;

автомобиль кую майданчыкларыннан - 10 м;

спорт белән шөгылләнү өчен 10 метрдан 40 метрга кадәр майданчыктан;

хужалык максатлары өчен майданчыктан - 20 м;

калдыктар өчен контейнерлар булган майданчыктардан алып торак йортлар, балалар учреждениеләре участкалары чикләренә кадәр, яшелләндерелгән майданчыктар - кимендә 50 м, әмма 100 м дан артык түгел.

Автомобиль транспортын саклау урыннарыннан тыш, урамнар ягыннан булышу корылмаларын урнаштыру рөхсәт ителми.

Өлеге таблицада жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, СНиП, СанПиН һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Ж1П. Перспективалы индивидуаль төзелеш зонасы.

Перспективалы шәхси төзелеш зонасы планлаштырылучы, Әлмәт муниципаль районы һәм Югары Мактама авыл жирлеген территорияль планлаштыру документлары нигезендә, шәхси йортларда аерым торучы торак йортлар төзү өчен бүлөп бирелгән.

Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләре, рөхсәт ителгән файдалануның чикле параметрлары, торак-коммуналь хужалыгы зонасы өчен жир кишәрлекләрендә төзелешкә таләпләр жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалану төрләренә, иң чик параметрларга һәм торак төзелеше зонасы өчен билгеләнгән жир кишәрлекләрендә төзелеш таләпләренә туры килә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Ижтимагый-эшлекле зоналар.

Ижтимагый - эшлекле зоналар сәламәтлек саклау, мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, социаль һәм коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын, эшкуарлык эшчәнлеген, урта һөнәри һәм югары һөнәри белем бирү мәгариф учреждениеләрен, административ, фәнни-тикшеренү учреждениеләрен, культура биналарын, автомобиль транспорты стоянкаларын, эшлекле, финанс билгеләнешендәге объектларны, гражданның тормыш эшчәнлеген тәмин итүгә бәйлә башка объектларны урнаштыру өчен билгеләнгән.

ОД1. Күпфункционале ижтимагый-эшлекле зона.

Ижтимагый-эшлекле зона жирлек үзәкләрен формалаштыруның хокукий шартларын тәмин итү өчен бүлөп бирелгән, анда халыкның көндәлек һәм даими ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән коммерциячел һәм хезмәт күрсәтүче функцияләренә киң спектры бар һәм мәдәният, сәүдә, жәмәгать туклануы, көнкүреш хезмәте күрсәтү объектларын, шулай ук мәгариф учреждениеләрен, гыйбадәт биналарын урнаштыру өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын рөхсәт ителгән файдалануның төп төрләре		
Азкатлы торак төзелеше	Азкатлы күп фатирлы йортларны урнаштыру (биекlege 4 катка кадәр булган күпфатирлы йортлар, мансардны да кертеп); әгәр азкатлы күпфатирлы йортта мондый биналарның гомуми мәйданы 15% тан артмаса, спорт һәм балалар мәйданчыкларын, ял итү мәйданчыкларын төзекләндерү; төзелгән, төзелгән һәм төзелгән күп фатирлы йорт биналарында торак төзелешенә хезмәт күрсәтү объектларын урнаштыру.	2.1.1
Коммуналь хезмәтләр күрсәтүне тәмин итүче оешмаларның административ биналары	Коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә бәйлә рәвештә физик һәм юридик затларны кабул итү өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.1.2
Халыкка социаль ярдәм күрсәтү	Психологик һәм түләүсез юридик ярдәм, социаль, пенсия һәм башка хезмәтләр (халыкны эш белән тәмин итү хезмәте, аз керемле гражданны тукландыру пунктлары) өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру (аларда гражданны социаль ярдәм күрсәтү һәм социаль яки пенсия түлөләрен билгеләү мәсьәләләре буенча кабул итү, шулай ук ижтимагый	3.2.2

	коммерцияле булмаган оешмаларны: коммерцияле булмаган фондларны, хэйрия оешмаларын, мәнфэгатьләр буенча клубларны урнаштыру	
Элемтә хезмәтләре күрсәтү	Почта, телеграф, шөһәрара һәм халыкара телефон элемтәсе хезмәтләре күрсәтү пунктларын урнаштыру өчен билгеләнгән биналарны урнаштыру	3.2.3
Кунакханә хезмәте күрсәтү	Эшмәкәрлек файдасын алу максатыннан файдаланыла торган кунакханәләрне, шулай ук аларда вакытлыча яшәү өчен торак урыны бирүдән файдалану өчен кулланыла торган башка биналарны урнаштыру	4.7
Көнкүреш хезмәте күрсәтү	Халыкка яки оешмаларга көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (вак-төяк ремонт остаханәләре, ателье, мунча, чәчтарашханә, кер юу, химчистка, жирләү бюролары)	3.3
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Гражданнарга амбулатор-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (поликлиникалар, фельдшер пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр)	3.4.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Һөнәри белем һәм белем бирү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру (һөнәри техник училищелар, колледжлар, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү буенча оешмалар һәм белем бирү һәм белем бирү буенча эшчәнлек алып баручы башка оешмалар, шул исәптән укучылар физик культура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән биналар, спорт корылмалары)	3.5.2
Мәдәни-ял итү эшчәнлеге объектлары	Музейларны, күргәзмә залларын, сәнгать галереяларын, мәдәният йортларын, китапханәләрне, кинотеатрларны һәм кинозалларны, театрларны, филармонияләрен, концерт залларын, планетарийларны урнаштыру	3.6.1
Дәүләт идарәсе	Дәүләт органнары, дәүләт пенсия фонды,	3.8.1

	жирле үзидарэ органнары, судлар, шулай ук аларның эшчәнлеген турыдан-туры тээмин итүче яки дәүләт һәм (яки) муниципаль хезмәтләр күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын урнаштыру максаты белән: дәүләт яки муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтүгә бәйле булмаган идарә итү эшчәнлегенә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында, шул исәптән биржа эшчәнлегенә (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш) вакытында товарны тапшыруны таләп итмәгән килешүләрне башкаруны тээмин итү максатларында, капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.1
Фәнни тикшеренүләр үткөрү	Фәнни эзләнүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр үткөрү өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт Фәннәр академиясе, тәҗрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре	3.9.2
Кибетләр	Сәүдә майданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Банк һәм иминият эшчәнлегенә	Банк һәм иминият хезмәтләре күрсәтүче оешмаларны урнаштыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.5
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Күңел ачу чаралары	Күңел ачу чараларын, сәяхәтләрне оештыру, дискотекалар һәм бию майданчыклары, төнге клублар, аквапарклар, боулинг, аттракционнар һ. б. урнаштыру, уен автоматлары (комарлы уеннар өчен файдаланыла торган уен жиһазларынан тыш), уен майданчыклары урнаштыру	4.8.1
Биналарда спорт белән шөгыльләнүне тээмин итү	Спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарны, физкультура-сәламәтләндерү комплексларын биналарда һәм корылмаларда урнаштыру	5.1.2

Спорт белән шөгыльләнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен майданчыклар урнаштыру (физкультура майданчыклары, йөгөрү юллары, спорт уеннары өчен кырлар)	5.1.3
Эчке тәртипне тәэмин итү	Эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре, хәрбиләштерелгән хезмәт булган капитал төзелеш объектларын эзерләү һәм эзерлектә тоту өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру, производство биналарының бер өлеше булып торучы гражданның оборонасы объектларыннан тыш	8.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тәэмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлүгә бирү, күчмәсез милек объектларын (котельный, су алу җайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемент линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм җыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар җыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	3.1.1
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем	Мәгариф, мәктәпкәчә, башлангыч һәм урта гомуми белем бирү, балалар ясле, балалар бакчалары, мәктәпләр, лицейлар, гимназияләр, сәнгать, музыка мәктәпләре, белем бирү түгәрәкләре һәм башка оешмалар, шул исәптән тәрбия, мәгариф һәм белем бирү буенча эшчәнлек алып баручы биналар, спорт корылмалары урнаштыру физик культура һәм спорт белән шөгыльләнүче балалар, спорт белән шөгыльләнү	3.5.1
Амбулатор ветеринария хезмәте күрсәтү	Ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.1
Базарлар	Капитал төзелеш объектларын, даими яки вакытлыча сәүдә итүне оештыру өчен билгеләнгән корылмаларны (ярминкә, базар, базар) урнаштыру, һәр сәүдә урыны 200 кв. метрдан артык сәүдә	4.3

	мәйданы булмавын исәпкә алып;	
Сәүдә объектлары (сәүдә үзәкләре, сәүдә-күңел ачу үзәкләре (комплекслар)	Гомуми мәйданы 5000 кв. м. булган капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру, товарлар сатуны һәм (яки) хезмәт күрсәтүне башкаручы бер яки берничә оешманы урнаштыру, рәхсәт ителгән куллану төрләренең эчтәлегә 4.5 - 4.8.2 кодлары нигезендә; гаражларны һәм (яки) сәүдә үзәгенә килүчеләр өчен автомобильләр кую урыннарын урнаштыру	4.2
Дини йолаларны тормышка ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар (шул исәптән чиркәү, соборлар, храмнар, часовнялар, мәчетләр, гыйбадәт йортлары, синагогалар) өчен билгеләнгән биналар һәм корылмалар урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затларның, хажиларның һәм послушникларның даими урнашу урыннары, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йортлары, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән биналар урнаштыру	3.7.2
Автомобиль ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләрне, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны да, кую һәм саклау өчен	4.9
Транспорт чараларын ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләргә юл сервисы объектлары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, жир өсте һәм жир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре, антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рәхсәт ителгән куллану	6.8

	төрләрән карап тоту каралган элементә объектларыннан тыш	
--	--	--

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчемсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте	
		Рөхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен	
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары			
Минималь майдан	кв.м	1	
Максималь майдан	кв.м	50000	
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары			
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда.)	м	н/у	
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	н/у	
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у	

Искәрмә 1. Башка таләпләр:

Кечкенә аралар:

мәктәпкәчә һәм гомуми белем бирү учреждениеләре өчен кишәрлекнең алгы чигеннән төп төзелешкә кадәр - 10 м;

стационар белән дөвалау учреждениеләре өчен участокның алгы чигеннән төп төзелешкә кадәр - 30 м;

стационары һәм башка иҗтимагый һәм торак биналары булган дөвалау учреждениесе арасындагы ераклык кимендә 50 м.

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СНиП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Житештерү һәм коммуналь зоналары.

Житештерү һәм коммуналь зоналар сәнэгать, коммуналь-склад объектларын, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларын һәм шәһәр төзелеше регламентларында каралган башка объектларны урнаштыру, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналарын үз эченә кертү өчен билгеләнгән.

ПК1. IV-V класслы хәвефлелектәге житештерү-коммуналь объектлар зонасы.

IV-V класслы хәвефлелектәге житештерү-коммуналь объектлар зонасы ПК1 коммуналь-житештерү предприятиеләрен һәм куркынычлы санитар-яклау зонасы 100-50 метр булган IV-V класслы хәвефлелектәге склад базаларын формалаштыруның хокукый шартларын тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән. Житештерү эшчәнлеген озата баручы коммерцияле хезмәтләрнең киң спектры бирелә. Бердәм зонада күчәмсез милекнең рөхсәт ителгән төрле төрләрен кушу норматив санитария таләпләрен үтәгән очракта гына мөмкин.

Наименование вида разрешенного использования земельного участка	Описание вида разрешенного использования земельного участка	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Авыр сәнэгать	Тау-баету һәм тау-эшкәртү, металлургия, машина төзелеше сәнэгатенә капитал төзелеш объектларын урнаштыру, шулай ук суднолар төзелеше, авиатөзелеш, вагоннар төзү продукциясен әзерләү һәм ремонтлау, машина төзелеше, станоклар төзелеше, шулай ук эксплуатацияләү өчен сак яисә санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган башка шундый сәнэгать предприятиеләре, сәнэгать объекты рөхсәт ителгән файдалануның башка төренә караган очрактан тыш.	6.2
Автомобиль төзелеше сәнэгате	Транспорт чаралары һәм жиһазлар житештерү, автомобильләр житештерү, автомобиль кузовлары житештерү, прицеплар, ярымприцеплар һәм бер яисә берничә төр транспорт йөртү, автомобильләр һәм аларның двигательләре өлешләрен житештерү өчен билгеләнгән контейнерлар житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	6.2.1
Жиңел сәнэгать	Текстиль, фарфор-фаянс, электрон сәнэгать өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	6.3
Фармацевтика сәнэгате	Фармацевтика производствосы өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, шул исәптән сак яисә	6.3.1

	санитар-яклау зоналарын билгеләү каралган объектларны урнаштыру	
Азык-төлек сәнәгате	Азык-төлек сәнәгате объектларын, авыл хужалыгы продукциясен эшкәртүгә аларны эшкәртүгә башка продукциягә китерә торган ысул белән (консервлау, ыслау, икмәк пешерү), шул исәптән эчемлекләр, алкоголь эчемлекләр һәм тәмәке әйберләре житештерү өчен дә урнаштыру	6.4
Төзелеш сәнәгате	Житештерү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын: төзелеш материаллары (кирпечләр, пиломатериаллар, цемент, беркетү материаллары), көнкүреш һәм төзелеш газ һәм сантехника жиһазлары, лифтлар һәм күтәргечләр, столяр продукция, жыелма йортлар яки аларның өлешләре һәм башка шундый продукция житештерү өчен урнаштыру	6.6
Энергетика	Гидроэнергетика объектларын, жылылык станцияләрен һәм башка электр станцияләрен урнаштыру, электр станцияләре өчен хезмәт күрсәтүче һәм ярдәмче корылмалар (золоотваллар, гидротехник корылмалар) урнаштыру; урнаштыру рөхсәт ителгән куллану төренең 3.1 коды белән каралган энергетика объектларыннан тыш, электр челтәре хужалыгы объектларын урнаштыру	6.7
Складлар	Сәнәгать базалары, складлары, төяү терминаллары һәм докилары, нефть саклагычлары һәм нефть төяү станцияләре, газ саклагычлары һәм аларны газ конденсатлы һәм газ суырту станцияләре, элеваторлар һәм азык-төлек складлары булдырылган житештерү комплексларының бер өлеше булмаган (стратегик запасларны саклаудан тыш) йөкләрен вакытлыча саклау, бүлү һәм күчерү корылмаларын (стратегик запасларны саклаудан тыш) урнаштыру	6.9
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Жылылык, электр, газ белән тәэмин итә торган биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация суларын чыгару, күчемсез милек объектларын (котельныйлар, су жыю корылмаларын, чистарту корылмаларын, насос станцияләрен, суүткәргечләрне, электр	3.1.1

	үткөргөчлөрөн, трансформатор подстанциялөрөн, газүткөргөчлөрөн, элемтө линиялөрөн, телефон станциялөрөн, канализациялөрөн, стоянкаларны, гаражларны һәм остаханелөрөн жыештыру һәм авария техникасына, кар жыю һәм эретү өчен кирөкле корылмаларны) чистарту һәм жыештыру	
Гомуми файдаланудагы транспорт баганалары	Кешелөрне билгеләнгән маршрут буенча ташучы транспорт чаралары тукталышын урнаштыру	7.2.3
Автотранспортны саклау	Аерым торучы һәм төзелгән гаражларны, шул исәптән автотранспортны саклау өчен билгеләнгән жир асты гаражларын, шул исәптән машина урыннарына бүленеп урнаштыру	2.7.1
Фәнни тикшеренүләр үткөрү	Фәнни тикшеренүләр, тикшеренүләр һәм эшләнмәләр (фәнни-тикшеренү һәм проект институтлары, фәнни үзәкләр, инновацион үзәкләр, дәүләт фәннәр академиясе, тәҗрибә-конструкторлык үзәкләре, шул исәптән тармак үзәкләре) үткөрү өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны урнаштыру	3.9.2
Эшлекле идарә	Капиталь төзелеш объектларын түбәндәге максат белән урнаштыру: дәүләт яисә муниципаль идарә һәм хезмәтләр күрсәтү белән бәйлә булмаган идарә эшчәнлегенә объектларын урнаштыру, шулай ук оешмалар арасында башкарылган вакытта товар тапшыруны таләп итми торган килешүләр башкаруны тәэмин итү, шул исәптән биржа эшчәнлегенә (банк һәм иминият эшчәнлегеннән тыш)	4.1
Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре өзерлегендә ярдәм итү өчен кирөкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; гражданның оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданның оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру	8.3
Автомобильләрне ремонтлау	Автомобильләрне ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханеләрне һәм юл сервисының башка объектларын урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		

Склад майданчыклары	Ачык хавада йөкләрне вакытлыча саклау, бүлү һәм бушату (стратегик запасларны саклаудан тыш)	6.9.1
Урта һәм югары һөнәри белем	Профессиональ белем бирү һәм мөгариф өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (һөнәри техник училищелар, көллиятләр, сәнгать, музыка училищелары, белем жәмгыятьләре, институтлар, университетлар, белгечләрне яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрү оешмалары һәм башка оешмалар) урнаштыру, белем бирү һәм агарту эшчәнлеген гәмәлгә ашыручы, шул исәптән белем алучыларны физик культура һәм спорт белән шөгильләну өчен билгеләнгән биналарны, спорт корылмаларын)	3.5.2
Амбулатор-поликлиника хезмәте күрсәтү	Размещение объектов капитального строительства, предназначенных для оказания гражданам амбулаторно-поликлинической медицинской помощи (поликлиники, фельдшерские пункты, пункты здравоохранения, центры матери и ребенка, диагностические центры, молочные кухни, станции донорства крови, клинические лаборатории)	3.4.1
Хайваннар өчен бүлмәләр	Стационарда ветеринария хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру; авыл хужалыгы булмаган хайваннарны тоту, үрчетү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын кеше күзәтчелегендә урнаштыру, йортсыз хайваннарны тоту һәм дөвалау буенча хезмәтләр күрсәтү; хайваннар өчен кунакханәләр оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	3.10.2
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чөчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Базарлар	даими яисә вакытлыча сәүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сәүдә урынында 200 кв. метрдан артык мөйдан	4.3

	булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннары (рестораннар, кафелар, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Кибетләр	Сәүдә мәйданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын урнаштыру, шул исәптән һава радиорелей, жир өсте һәм жир асты элемент линияләрен, радиофикация линияләрен, антен кырларын, элемент кабельле линияләрендә көчәйтү пунктларын, иярченле элемент һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасын кертәп, урнаштыру кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләренә эчтәлегә белән каралган элемент, радиотапшырулар, телевидение объектларын, 3.1.1.1 (коммуналь хезмәтләр күрсәтү), 3.2.3 (элемент хезмәтләрен күрсәтү) урнаштыру	6.8
Транспорт чараларын көйләү	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; юл сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен кирәкле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.1
Юл ялын тәэмин итү	Юл сервисы (мотельләр) сыйфатында кунаханә хезмәтләре күрсәтү өчен биналар урнаштыру, шулай ук тиешле сәүдә кибетләрен, жәмәгать туклануын юл сервисы объектлары сыйфатында оештыру өчен биналар урнаштыру	4.9.1.2
Автомобиль юу урыннары	Автомобиль мобилләрен урнаштыру, шулай ук бергә сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3

Жир участкаларының иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнгерәк таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчәмсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
---	---

		Рөхсәт ителгән төзелешнең барлык төрләре өчен
Жир кишәрлекләренең иң чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	1
Максималь майдан	кв.м	100000
Участоклар чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән очрактарда)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектка нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

ИТ1. Инженерлык инфраструктурасы зонасы.

ИТ1 инженерлык инфраструктурасы зонасы эре инженер инфраструктурасы объектларын урнаштыру, шул исәптән торба үткәргеч транспорт һәм элемент корылмаларын һәм коммуникацияләрен урнаштыру өчен бүлеп бирелгән. Территориядән файдалану режимы объектны норматив һәм кагыйдәләр таләпләренә туры китереп билгеләнә.

ИТ2. Транспорт инфраструктурасы зонасы.

Транспорт объектларын урнаштыру өчен ИТ2 транспорт инфраструктурасы объектларын урнаштыру, шул исәптән тимер юл, автомобиль, елга, һава, торба үткәргеч транспорт һәм элемент корылмаларын һәм коммуникацияләрен урнаштыру өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төре исеме	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Автомобиль транспорты	Автомобиль транспорты биналары һәм корылмалары урнаштыру. Рөхсәт ителгән куллануның әлеге төрен тоту үз эченә 7.2.1 (автомобиль юлларын	7.2

	урнаштыру), 7.1.2 (пассажирлар йөртүгә хезмәт күрсәтү), 7.2.3 (гомуми файдаланудагы транспорт стоянкасы) кодлары белән рәхсәт ителгән куллану төрләрен ала.	
Тимер юл транспорты	Тимер юл транспортының капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру. Рәхсәт ителгән әлеге төрнең эчтәлеге 7.1.1 (тимер юллар) - 7.1.2 (тимер юлларга хезмәт күрсәтү) кодлары белән рәхсәт ителгән куллану төрләрен үз эченә ала.	7.1
Су транспорты	Ясалма төзелгән эчке су юлларын судночылык өчен булдырылган эчке су юлларын урнаштыру, эчке су юлларын капиталъ төзү объектларын урнаштыру, диңгез портларын капиталъ төзү объектларын урнаштыру, капиталъ төзелеш объектларын, шул исәптән диңгез һәм елга портларын, причалларны, пристаньларны, гидротехник корылмаларны, навигация җиһазларын һәм башка объектларны урнаштыру, судночылыкны һәм су ташуны тәэмин итү, су транспортына заправка ясау өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру	7.3
Һава транспорты	Аэродромнарны, вертолет мәйданчыкларын (вертодромнарны) урнаштыру, гидросамолетларны алып килү һәм китерү өчен урыннар булдыру, очышларны һәм һава судноларын очып китү һәм төшерү (китерү) өчен кирәкле башка объектларны радиотехник тәэмин итү, аэропортларны (аэровокзалларны) һәм пассажирларны утырту һәм аларга тиешле хезмәт күрсәтү һәм аларның куркынычсызлыгын тәэмин итү өчен кирәкле башка объектларны урнаштыру, шулай ук һава юлы белән хәрәкәт итә торган йөкләрне төяү, бушату һәм саклау өчен кирәкле объектларны урнаштыру; һава судноларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонт ясау өчен билгеләнгән объектларны урнаштыру	7.4
Торбаүткәргеч транспорт	Нефть үткәргечләрне, су үткәргечләрне, газ үткәргечләрне һәм башка торба үткәргечләрне, шулай ук аталган торбаүткәргечләрне эксплуатацияләү өчен кирәкле башка биналар һәм корылмаларны урнаштыру	7.5
Элемтә	Элемтә, радиотапшырулар, телевидение объектларын, һава радиорелейлары, җир өсте һәм җир асты кабель элемтә линияләрен, радиофикация линияләре,	6.8

	антенна кырларын да кертеп, урнаштыру, элемтәнең кабель линияләрендә, спутник элемтәсе һәм телерадиотапшырулар инфраструктурасында көчәйтү пунктлары, элемтә объектларын урнаштыру, урнаштыру 3.1.1, 3.2.3 кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрән карап тоту каралган элемтә объектларыннан тыш	
Юл ялын тээмин итү	Юл сервисы (модельләр) сыйфатында кунакханә хезмәте күрсәтү өчен биналарны урнаштыру, шулай ук юл сервисы объектлары сыйфатында жәмәгать туклануын оештыру өчен тиешле сәүдә кибетләрен, биналарны урнаштыру	4.9.1.2
Жир кишәрлекләрен һәм капиталъ төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Кибет	Сәүдә мәйданы 5000 кв. м. тәшкил иткән товарларны сату өчен билгеләнгән капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.4
Жәмәгать туклануы	Жәмәгать туклануы урыннарын (рестораннар, кафе, ашханәләр, кабымлыклар, барлар) урнаштыру максатларында капиталъ төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тээмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлөп бирү, күчәмсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткәргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткәргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	3.1.1
Транспорт чараларын ягулык салу	Автозаправка станцияләрен урнаштыру; кибетләренә юл сервисы объектлары буларак жәмәгать туклануын оештыру өчен биналар урнаштыру;	4.9.1.1
Автомобиль юу	Автомобиль юлларын , шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.3
Автомобиль ремонтлау	Автомобильләренә ремонтлау һәм аларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән остаханәләренә, шулай ук сәүдә кибетләрен урнаштыру	4.9.1.4

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рөхсәт ителгән төзелеш, капиталъ төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрлөрөнә карата параметрларның әһәмияте
		Рәхсәт ителгән төзелешнең барлык төрләре өчен
Жир кишәрлекләренен иң чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	1
Максималь майдан	кв.м	100000
Участоклар чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмөгән очрактарда)	м	н/у
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	н/у
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	н/у

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

Шәһәр төзелеше регламентлары. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге зоналар.

СХ1. Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә агросәнәгать комплексы объектларын урнаштыру зонасы.

АХ1 зонасы авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә агросәнәгать комплексы объектларын урнаштыру өчен кулланыла торган территорияләрне булдыруның хокукый шартларын тәэмин итү максатларында бүлөп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рәхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән төп төрләре		
Терлекчелек	Авыл хужалыгы терлекләре (эре мөгезле терлек, сарыклар, кәжәләр, атлар, дөяләр,	1.8

	<p>боланнар)үрчетүгә бәйле авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;авыл хужалыгы терлекләрен чабу, көтүлекләр көтү, терлек азыгы житештерү, авыл хужалыгы хайваннарын тоту һәм үрчетү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру, нәселле терлекләр үрчетү, нәсел продукциясен (материалны)житештерү һәм куллану</p>	
Жәнлекчелек	<p>Кыйммәтле мехлы жәнлекләр үрчетү белән бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)житештерү һәм куллану</p>	1.9
Кошчылык	<p>Йорт кошларының, шул исәптән су йөзүчеләрнең нәсел токымнарын үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекчелек продукциясен житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәселле продукция (материал)житештерү һәм куллану)</p>	1.10
Дуңгызчылык	<p>Дуңгызлар үрчетүгә бәйле хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>терлекләр тоту һәм үрчетү, продукцияне житештерү, саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру;</p> <p>нәселле терлек үрчетү, нәсел продукциясен (материал)житештерү һәм куллану</p>	1.11
Умартачылык	<p>Бал кортларын һәм башка файдалы бөжәкләрне үрчетү, тоту һәм куллану буенча, шул исәптән авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;</p> <p>умартачылык һәм башка файдалы бөжәкләр үрчетү өчен кирәкле умарталарны, башка объектларны һәм жайланмаларны урнаштыру;</p> <p>умартачылык продукциясен саклау һәм беренчел эшкәртү өчен файдаланыла торган корылмаларны урнаштыру</p>	1.12

Авыл хужалыгын фөнни тээмин итү	Үсемлекләр һәм хайваннар дөнъясы үрнөкләрен фөнни күзлектән караганда кыйммәтле булган үрнөкләрне алу өчен фөнни һәм селекцион эш алып бару, авыл хужалыгын алып бару; үсемлекләрнең генетик ресурслары коллекцияләрен урнаштыру	1.14
Кыр участокларында шәхси ярдәмче хужалык алып бару	Капиталь төзелеш объектларын төзү хокукыннан башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү	1.16
Питомниклар	Яшүсмерләрне авыл хужалыгында кулланыла торган агач һәм куаклар, шулай ук үсентеләр һәм орлыклар алу өчен башка авыл хужалыгы культуралары үстерү һәм сату;	1.17
Авыл хужалыгы житештерүен тээмин итү	авыл хужалыгы производствосының күрсәтелгән төрләре өчен кирәкле корылмаларны урнаштыру	1.18
Бакчачылык	Күпьяеллык жыләк-жимеш һәм жыләк культуралары, виноград һәм башка күпьяеллык культуралар үстерүгә бәйле авыл хужалыгы жирләрендә хужалык эшчәнлеген гәмәлгә ашыру	1.5
Жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән куллану төрләре		
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Су, жылылык, электр, газ белән тээмин итүче биналар һәм корылмалар урнаштыру, канализация агымнары бүлеп бирү, күчемсез милек объектларын (котельный, су алу жайланмалары, чистарту корылмалары, насос станцияләре, суүткөргечләр, электр линияләре, трансформатор подстанцияләре, газүткөргечләр, элемтә линияләре, телефон станцияләре, канализация линияләре, тукталышлар, гаражлар һәм жыештыру һәм авария техникасына хезмәт күрсәтү остаханәләре, кар жыю һәм эретү өчен кирәкле корылмалар)	3.1.1
Авыл хужалыгы продукциясен саклау һәм эшкәртү	Авыл хужалыгы продукциясен житештерү, саклау, беренчел һәм тирән эшкәртү өчен файдаланыла торган биналар, корылмалар урнаштыру	1.15

СХ2. Бакчачылык һәм дача участоклары зонасы.

Бакчачылык һәм дача участоклары зонасы АХ2 халык файдалана торган авыл хужалыгы культураларын ял итү һәм үстерү максатларында торак төзелешен торгызу хокукы булган бакча һәм дача участокларын урнаштыру өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннен рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннен рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләреннен һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның төп төрләре		
Бакчачылык алып бару	Гражданның тарафыннан авыл хужалыгы культураларының үз ихтыяжлары өчен ял итүне һәм (яисә) аларны үстерүне гамәлгә ашыру; авыл хужалыгы культураларының инвентарларын һәм уңышын саклау өчен билгеләнгән күчәмсез милек объектлары булмаган хужалык корылмаларын урнаштыру	13.1
Бакчачылык тармагын алып бару	Гражданның тарафыннан авыл хужалыгы культураларының үз ихтыяжлары өчен ял итүне һәм (яисә) аларны үстерүне гамәлгә ашыру; бакча йортының, торак йортның үз ихтыяжлары өчен 2.1 коды белән рөхсәт ителгән файдалану төрен, хужалык корылмаларын һәм гаражларны үз ихтыяжлары өчен урнаштыру	13.2
Жир кишәрлекләреннен һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Шәхси торак төзелеше өчен	Торак йортны (аерым урнашкан бинаның биеклеге егерме метрдан артмаган, биеклеге егерме метрдан артмаган, ул гражданның тарафыннан мөстәкыйль күчәмсез милек объектларына бүлү өчен билгеләнмәгән шундый бинада яшәүгә бәйле булган көнкүреш һәм башка ихтыяжларны канәгатьләндерү өчен билгеләнгән бүлмәләрдән һәм бүлмәләрдән тора); авыл хужалыгы культураларын үстерү; гаражларны үз ихтыяжлары һәм хужалык корылмалары өчен урнаштыру	2.1*
Дини йолаларны гамәлгә ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрен, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрен, гыйбадәт кылу йортларын) урнаштыру	3.7.1*
Дини идарә һәм мәгариф	Дини затлар, дин әһелләре һәм дин әһелләре даими булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хезмәт башкаруга бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мәктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2*
Амбулатор-поликлиника	Гражданның амбулатория-поликлиника медицина ярдәме күрсәтү өчен билгеләнгән	3.4.1*

хезмәте күрсәтү	капиталь төзелеш объектларын (поликлиникалар, фельдшерлык пунктлары, сәламәтлек саклау пунктлары, ана һәм бала үзәкләре, диагностика үзәкләре, сөт кухнялары, кан донорлыгы станцияләре, клиник лабораторияләр) урнаштыру	
Спорт белән шөгыльләнү өчен майданчыклар	Ачык һавада спорт һәм физкультура белән шөгыльләнү өчен майданчыклар (физкультура майданчыклары, йөгерү юллары, спорт уены өчен кырлар) урнаштыру	5.1.3*
Эчке хокук тәртибен тәэмин итү	Хәрби хезмәт булган эчке эшләр органнары, Росгвардия һәм коткару хезмәтләре әзерлегендә ярдәм итү өчен кирәкле капитал төзелеш объектларын урнаштыру; гражданнар оборонасы объектларын, житештерү биналарының бер өлеше булган гражданнар оборонасы объектларыннан тыш, урнаштыру	8.3*
Кибетләр	Сөүдә майданы 5000 кв. метрга кадәр булган товарларны сату өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.4*
Базарлар	даими яисә вакытлыча сөүдә (ярминкә, базар, базар) оештыру өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын, корылмаларны урнаштыру, һәр сөүдә урынында 200 кв. метрдан артык майдан булмавын исәпкә алып; хезмәткәрләр автомобильләре һәм базарга килүчеләр өчен гаражлар һәм (яисә) тукталышлар урнаштыру	4.3*

*территорияне планлаштыру буенча расланган документлар булганда, « (2017 елның 29 июлендәге «Гражданнар тарафыннан үз ихтыяжлары өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 217-ФЗ номерлы Федераль законның 23 статьясы) булганда (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән).

Жир кишәрлекләре күләменең иң чик күрсәткечләре:

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре	Күчмәсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте		
	Бакчачылык белән шөгыльләнү өчен/ яшелчәчелек белән шөгыльләнү өчен	Рәхсәт ителгән төзелешнең башка төрләре өчен	
Жир кишәрлекләренең иң чик параметрлары			
Минималь майдан	кв.м	400/400	1
Максималь майдан	кв.м	1500/15	50000

Рәхсәт ителгән төзелешнең соңгы параметрлары территорияне планлаштыру документлары белән билгеләнә (2017 елның 29 июлендәге «Гражданнар тарафыннан үз ихтыяжлары өчен бакчачылык һәм яшелчәчелек алып бару

турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 217-ФЗ номерлы Федераль законның 23 статьясы (үзгәрешләр һәм өстәмеләр белән).

Шәһәр төзелеше регламентлары. Рекреацион билгеләнгән зоналар.

Р1. Ял итү территорияләре зонасы.

Р1 рекреация территорияләре зонасы кыска вакытлы ял итү, халыкның ялын уздыру максатларында кулланыла торган парклар, скверлар, бульварлар оештыру өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннән рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Табигать территорияләрен саклау	Әйләнә-тирә табигать мохитенең аерым табигый сыйфатларын әлеге зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юлы белән саклау, аерым алганда: тыелган полосаларны булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарын, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларында булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыкларда табигать ресурсларыннан файдалану режимын саклау, аеруча кыйммәтле булган жирләрнең үзлекләрен саклау.	9.1
Жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Спорт белән шөгыйльләнү өчен майданчыклар	Спорт белән шөгыйльләнү өчен майданчыклар	5.1.3
Спорт-тамаша чараларын тээмин итү	500 урынлы тамашачылар өчен махсус урыннар булган спорт-тамаша биналарын һәм корылмаларын (стадионнар, спорт сарайлары, боз сарайлары, ипподромнар) урнаштыру (5.1.1) биналарда спорт белән шөгыйльләнүне тээмин итү (спорт клубларын, спорт залларын, бассейннарын, биналарда һәм корылмаларда физкультура-сәламәтләндерү комплексларын урнаштыру	5.1.2
Курорт эшчәнлеге	Табигый дөвалау ресурсларын (минераль сулар ятмалары, дөвалау пычраклары, рапой лиманнар һәм	9.2

	күлләр, махсус климат һәм кеше авыруларын профилактикалау һәм дөвалау өчен кулланыла торган яки файдаланырга мөмкин булган башка табигать факторлары һәм шартлары) дөвалау ресурсларын тау-санитария округының беренче зонасы чикләрендә дөвалау һәм юкка чыгарудан саклау, шулай ук дөвалау ресурсларын дөвалау һәм дөвалау урыннарын дөвалау-савыктыру жирлегенең һәм курортының беренче зонасы чикләрендә ярлыландырудан һәм юкка чыгарудан саклау өчен файдалану	
Санаторния эшчәнлеге	Халыкны дөвалау һәм сәламәтләндерү хезмәтләрен күрсәтүне тәэмин итә торган шифаханәләрне, профилакторийларны, бальнеологик дөвалау дөвалау-ларын, бальнеологик дөвалау дөвалау-ларын, пычрак савытларын урнаштыру; дөвалау-савыктыру урыннарын (пляжлар, бюветлар, шифалы пычрак чыгару урыннарын) жиһазлау; дөвалау-савыктыру лагерьларын урнаштыру	9.2.1
Социаль хезмәт күрсәтү йортлары	Картлар йортларын, балалар йортларын, йорт-ларын, йорт-жирсез гражданныр өчен куну пунктларын урнаштыру;	3.2.1
Жәмәгать туклануы	күченеп килергә мәҗбүр булганнарны, качаклар дип танылган затларны вакытлыча урнаштыру өчен капитал төзелеш объектларын урнаштыру	4.6
Дини йолаларны гамәлгә ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрне, соборларны, храмнарны, часовняларны, мәчетләрне, гыйбадәт кылу йортларын, синагогларны) урнаштыру	3.7.1
Дини идарә һәм мөгариф	Дини затлар, дин әһелләре һәм дин әһелләре даими булу урыны өчен билгеләнгән биналарны дини хезмәт башкаруга бәйле рәвештә, шулай ук хәйрия һәм дини белем бирү эшчәнлеген (монастырьлар, скитлар, руханилар йорты, якшәмбе һәм дини мөктәпләр, семинарияләр, дини училищелар) гамәлгә ашыру өчен урнаштыру	3.7.2
Хезмәт гаражлары	3.0, 4.0 кодлары белән каралган	4.9

	эшчәнлек төрләрән гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яки вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен тукталышларны урнаштыру, шулай ук гомуми файдаланудагы транспорт чараларын һәм депоны да	
--	--	--

Жир кишәрлекләренең чик күләме һәм рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләүнең иң чик параметрлары күрсәтелгән таблицаның күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Үлчәү берәмлекләре һәм параметрлары төрләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рәхсәт ителгән төрләрәнә карата параметрларның әһәмияте
		Рәхсәт ителгән барлык төр төзелеш өчен
Жир кишәрлекләренең чик параметрлары		
Минималь майдан	кв.м	1
Максималь майдан	кв.м	100000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рәхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән минималь чигеннән чигенү (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу сызыгы белән билгеләнмәгән очракта)	м	0
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигеннән булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Өлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

P2. Табигать ландшафтлары зонасы.

P2 табигый ландшафтлары зонасы булган табигать ландшафтын саклап калу һәм алардан файдалануның хокукый шартларын тәэмин итү, халык сәламәтлеге, урманнарны саклау һәм яңадан торгызу, алардан рациональ файдалануны тәэмин итү өчен бүлеп бирелгән.

Жир кишәрлегеннен рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннен рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Табиғатъ территорияләрен саклау	Әйләнә-тирә табиғатъ мохитенең аерым табиғый сыйфатларын әлеге зонада хужалык эшчәнлеген чикләү юлы белән саклау, аерым алганда: тыелган полосаларны булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарын, шул исәптән шәһәр урманнарын, урман паркларында булдыру һәм тәрбияләү, яклау урманнарында рөхсәт ителгән башка хужалык эшчәнлеге, тыюлыктарда табиғатъ ресурсларыннан файдалану режимын саклау, аеруча кыйммәтле булган жирләрнең үзлекләрен саклау.	9.1

Шәһәр төзелешә регламентлары. Махсус билгеләнештәге зоналар.

СН1. Махсус билгеләнештәге зона.

СН1 махсус файдалану зонасы калдыктарны ритуаль билгеләнештәге объектларны урнаштыру, складлау һәм күмү өчен, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә мондый объектларның санитар-яклау зоналары өчен билгеләнгән.

Жир кишәрлегеннен рөхсәт ителгән файдалану төренең аталышы	Жир кишәрлегеннен рөхсәт ителгән файдалану төрен тасвирлау	Код
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан файдалануның рөхсәт ителгән төп төрләре		
Ритуаль эшчәнлек	Зиратлар, крематорийлар һәм күмү урыннары урнаштыру; тиешле гыйбадәт корылмаларын урнаштыру; ритуаль-йола билгеләнешендәге продукция житештерү эшчәнлеген гамәлгә ашыру	12.1
Дини йолаларны гамәлгә ашыру	Дини йолалар һәм тантаналар башкару өчен билгеләнгән биналарны һәм корылмаларны (шул исәптән чиркәүләрен, соборларны, храмнарны, часовняларны, мечетләрен, гыйбадәт кылу йортларын) урнаштыру	3.7.1
Жир кишәрлекләреннән һәм капиталъ төзелеш объектларыннан		

файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре		
Көнкүреш хезмәте	Халыкка яисә көнкүреш хезмәтләре күрсәтү өчен билгеләнгән капитал төзелеш объектларын (вак ремонт, ателье, мунча, чәчтараш, химик чистарту, күмү бюролары) урнаштыру	3.3
Коммуналь хезмәтләр күрсәтү	Урып-жыю һәм авария хәлендәге техникага, корылмаларга хезмәт күрсәтү өчен су, жылылык, электр, газ кертүне, канализация суларын чыгаруны, үчемсез мөлкәт объектларын (котельныйлар, су жыю корылмаларын, насос станцияләрен, су үткәргечләрен, электр үткәргечләрен, трансформатор подстанцияләрен, газүткәргечләрен, элемтә линияләрен, канализация, стоянкаларны, гаражларны һәм остаханәләрне) чистартуны һәм жыештыруны тәэмин итә торган биналар һәм корылмаларны урнаштыру	3.1.1
Хезмәт гаражлары	Эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында файдаланыла торган даими яисә вакытлыча гаражларны, хезмәт автотранспортын саклау өчен туктап торуларны урнаштыру, кодлар белән рөхсәт ителгән куллану төрләрендә каралган эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру максатларында гомуми файдаланудагы транспорт чараларын, шул исәптән депоны урнаштыру	4.9

Жир участкаларының иң чик күләмнәре һәм рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү түбәнге таблица күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Параметрларның төрләре һәм үлчәү берәмлекләре		Күчәмсез милекне файдалануның төп рөхсәт ителгән төрләренә карата параметрларның әһәмияте
		Рөхсәт ителгән төзелешнең барлык төрләре өчен
Жир кишәрлекләренә иң чик параметрлары		
Минималь мәйдан	кв.м	1
Максималь мәйдан	кв.м	100000
Жир кишәрлекләре чикләрендә рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрлары		
Участокның алгы чигеннән корылмаларның минималь чигенеше (башка күрсәткеч төзелешне жайга салу линиясе белән билгеләнмәгән)	м	0

очрактарда)		
Участокның ян чикләреннән корылмаларның минималь чикләре	м	0
Участокның арткы чигендә булган корылмаларның минималь чигенеше	м	0

Әлеге статьяда жайга салынмаган күрсәткечләр техник регламентлар, норматив техник документлар (СП, СанПиН), шәһәр төзелешен проектлау нормативлары һәм башка норматив документлар таләпләре нигезендә билгеләнә.

СН2. Махсус билгеләнештәге яшелләндерү зонасы.

Зона гамәлдәге нормативлар нигезендә санитар-яклау зоналарын оештыру һәм тәзекләндерү өчен билгеләнгән.

СН3. Үлэт базын урнаштыру зонасы.

Махсус билгеләнештәге зона, шулай ук техник регламентлар таләпләре нигезендә, мондый объектларның санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнә.

СН4. Үлэт базыннан чикләү зонасы.

СН-4 зонасы Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгының 2020 елның 26 октябрәндәге 626 номерлы боерыгы белән расланган Биологик калдыкларны йөртү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерү буенча ветеринария кагыйдәләре таләпләренә туры китереп, терлекләр каберлекләренә санитар-яклау зоналарын билгеләү өчен билгеләнгән.

11 бүлек. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчәмсез милекне файдалануны чикләү өлешендә шәһәр төзелеше регламентлары.

27 статья. Территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналарда билгеләнгән күчәмсез мөлкәттән файдалануны чикләү тасвирламасы.

1. Әлмәт муниципаль районының «Югары Мактама авыл җирлеген» муниципаль берәмлегенә территориясеннән әлеге Кагыйдәләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар картасында билгеләнгән зоналар чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану түбәндәгечә билгеләнә:

1) әлеге статьяда билгеләнгән чикләүләргә исәпкә алып, картада билгеләнгән тиешле территориаль зоналарга карата шәһәр төзелеше регламентлары;

2) санитар-яклау, су саклау һәм башка чикләүләргә зоналарына карата законнарда, башка норматив хокукый актларда билгеләнгән чикләүләргә белән.

2. Санитар-яклау зоналарында һәм санитария өзелүләрендә, саклау зоналарында, су саклау зоналарында, яр буе яклау һәм яр буе полосаларында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү түбәндәге норматив хокукий актларда билгеләнгән:

Россия Федерациясе Су кодексы;

Россия Федерациясе Жир кодексы;

-«Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон;

-«Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Атмосфера һавасын саклау турында» 1999 елның 4 маендагы 96-ФЗ номерлы Федераль закон;

-СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе»;

Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгының 2020 елның 26 октябрдәге 626 номерлы боерыгы белән расланган биологик калдыкларны күчерү, саклау, эшкәртү һәм утильләштерү ветеринария кагыйдәләре нигезендә үлэт базларының санитар-яклау зоналары;

- СанПиН 2.1.1279-03 «Жирләү билгеләнешендәге зиратларны, биналарны һәм корылмаларны урнаштыруга, урнаштыруга һәм тотуга гигиеник таләпләр» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2011 елның 28 июнендәге 35 номерлы карары белән раслаулар);

□ -СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчү билгеләнешендәге су белән тәэмин итү һәм суүткәргечләр чыганаclarын санитар саклау зоналары» (Россия Федерациясе Баш дәүләт санитария табибының 2002 елның 14 мартындагы 10 номерлы карары белән расланган);

-«Яңа төзелә торган һәм реконструкцияләнә торган сәнәгать предприятиеләрен проектлауга гигиеник таләпләр»;

-СП 36.13330.2010 «СНиП 2.05.06-85*Магистраль торба үткәргечләр» (СССР Дәүләт төзелеше 1985 елның 30 мартындагы 30 номерлы карары белән раслап);

-□СП42.13330.2016 «СНиП 2.07.01-89*Шөһәр төзелеше. Шөһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү».

Өлеге эшләү вакытында муниципаль берәмлекнең норматив-хокукий актлары кабул иткән чикләүләренә санитар-яклау, су саклау һәм башка зоналарында урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануны чикләү исәпкә алынды.

3. Санитар-яклау зонасы яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганагы булган объектлар һәм производстволар тирәсендә халыкның куркынычсызлыгын тәэмин итү максатларында билгеләнә. Санитар-яклау зонасы күләме атмосфера һавасына (химик, биологик, физик) пычрану йогынтысын гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ө I һәм II класслы хәвефлелектәге предприятиеләр өчен - гигиена нормативлары белән билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, шулай ук халыкның сәламәтлегенә өчен кабул итерлек куркыныч зурлыгына кадәр киметүне тәэмин итә.

Предприятиеләрнең, производстволарның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-саклау зоналарының күләме төшкел итә:

- беренче класслы предприятиеләр өчен-1000 м;
- икенче класслы предприятиеләр өчен-500 м;
- өченче сыйныф предприятиеләре өчен-300 м;
- дүртенче сыйныф предприятиеләре өчен-100 м;
- бишенче сыйныф предприятиеләре өчен-50 м.

«Югары Мактама авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә I, III, IV һәм V класслы хәвефлелектәге объектлар урнашкан, алар җирлекнең эйләнә-тирә мохитенә начар йогынты ясау чыганакалары булып торалар.

Житештерү һәм транспорт предприятиеләренең санитар-яклау зоналарында, коммуналь һәм инженер-транспорт инфраструктурасы объектларында, коммуналь-склад объектларында, чистарту корылмаларында, башка объектларда урнашкан җир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиНом 2.2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;
- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- аерым торак йортларны да кертеп, торак йортлар;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участкалары, шулай ук яшәү тирәлегенә сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары, балалар майданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дөвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре;
- дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;
- Сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек күпләп складлары, эчә торган суны әзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Производство-коммуналь объектларның санитар-яклау зоналары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу бүлмәләре, сәүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, җәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен майданчыклар, янгын деполары,

жирле һәм транзит коммуникациялар, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газүткәргечләр, техник су белән тәэмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэмин итү өчен су суыту корылмалары, канализация насос станцияләре, әйләнештәге су белән тәэмин итү корылмалары, автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре.

4. Үлэт базының санитар-яклау зонасы.

«Югары Мактама авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясенә ике терлек каберлеге йогынты ясый.

Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча ветеринария-санитария кагыйдәләре нигезендә терлек зиратының санитар-яклау зонасы күләме 1000 м тәшкил итә.

Россия Федерациясе Кулланучылар күзәтчеләге федераль хезмәтенң 2006 елның 3 маендагы 0100/4973-06-31 номерлы хаты нигезендә терлек утарларының санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту туфракны һәм грунт суларын махсус чаралар һәм лаборатор тикшеренүләр алып барганнан соң, Россия Федерациясенң Баш дәүләт санитария табибы яисә аның урынбасары карары буенча башкарылырга мөмкин.

Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенң төп таләпләре булып, аеруча куркыныч инфекцияләрнең күмелгән урыннан читкә таралу мөмкинлеген юкка чыгару һәм шуннан соң үлэт базының санитар-яклау зонасы күләмен кыскарту тора:

- өстән тимер-бетон каркас (саркофак) белән туфрак учагын яшерүне тәэмин итү;

- үлэт базының чиген терәк планга төшерү;

- периметр буйлап туфрак учагы ишелеп төшү, аншлаг белән ышанычлы киртәне яңарту;

- туфракның һәм суның лаборатор контролен оештыру, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп, скважиналарда грунт сулары агымы буенча түбәнрәк.

Татарстан Республикасының Баш дәүләт ветеринария инспекторы мәгълүматлары буенча, саркофага дивар калынлыгы 0,4 метрдан да ким булмаска тиеш; терлек каберлеге 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектәге койма периметры буйлап чикләнергә тиеш; койма яки бетон саркофагадан 30 м радиуста 1 м биеклектәге жир валы рәвешендә өстәмә саклау зонасы булдырырга кирәк.

Санитар-яклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен үлэт базлары түбәндәгеләр билгеләнә:

- 1) тыелган файдалану төрләре;

- 2) файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре.

Терлек базларының санитар-яклау зоналары чикләрендә һәм аларның территорияләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- *торак, жәмәгать биналарын һәм терлекчелек комплексларын терлек зиратыннан 1000 метрга якынарак урнаштыру;*

- Терлекләр көтү, печән чабу;

- жирне һәм нәсел калдыгын үлэт базыннан алып чыктым.

Куллануның шартлы рөхсәт ителгән төрләре:

- терлекләренә һәм көтүлекләренә 200 метрга якын урнаштыру;

- автомобиль, тимер юлларны аларның категориясенә карап 50-300 метрга якынак урнаштыру;
- гамәлдәге норматив документлар таләпләре нигезендә яшелләндерү (табигый үсемлекләр).

5. Автомобиль юлларының санитар аермалары.

«Югары Мактама авыл җирлегенә» муниципаль берәмлеге территориясе федераль һәм региональ әһәмияттәге автомобиль юлларын кисеп үтә. 8.21 п. нигезендә 42.13330.2011 Региональ һәм федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан «Планировка һәм шөһәр һәм авыл җирлекләрен төзү» санитар аермалар 50 - 100 м күләмендә билгеләнә.

Санитария өзеклекләреннән файдалану режимы «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 билгеләнә.

Автомобиль юлларының һәм тимер юлларның санитар өзәлүләре чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- аерым торак йортларны да кертеп, торак йортлар;
- ландшафт-рекреация зоналары, ял зоналары, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләре;
- бакчачылык ширкәтләре һәм коттеджлар корылышы территорияләре, күмәк яисә индивидуаль дача һәм бакча участкалары, шулай ук яшәү тирәлегенә сыйфатын нормалаштыра торган башка территорияләр;
- спорт корылмалары, балалар мәйданчыклары, мөгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дөвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре;
- дарулар, дару чаралары һәм (яисә) дару рәвешләре житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары;
- Сәнәгатьнең азык-төлек тармаклары объектлары, азык-төлек чималы һәм азык-төлек күпләп складлары, эчә торган суны әзерләү һәм саклау өчен су үткәргеч корылмалар комплекслары.

Автомобиль юлларының һәм тимер юлларның санитар аермалары чикләрендә урнашкан җир кишәрлекләреннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә файдалану төрләре:

- авария хәлендәге дежур персонал өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы буенча эшләүчеләр өчен бүлмәләр (ике атнадан да артык түгел), идарә итү биналары, конструкторлык бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу бүлмәләре, сәүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, җәмәгать һәм индивидуаль транспортны саклау өчен мәйданчыклар, янгын деполары, җирле һәм транзит коммуникацияләр, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газүткәргечләр, техник су белән тәэмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэмин итү өчен су суыту корылмалары, канализация насос станцияләре, әйләнештәге су белән тәэмин итү корылмалары, автомобильләргә техник хезмәт күрсәтү станцияләре.

6. Торбаүткәргечләрнең санитар өзеклекләре.

Өлмэт муниципаль районының «Югары Мактама авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен күп санлы торбаүткәргечләр кисеп үтә, санитар разрыва алардан 2.05.06-85 СНиП нигезендә* «Магистраль торбаүткәргечләр», диаметрына һәм транспортлана торган ягулыкның төренә карап, 100-2000 м тәшкил итә.

34-116-97 «нефть, газ үткәргечләрне проектлау, төзү һәм реконструкцияләү буенча Инструкция» 34-116-97 СП нигезендә промыселлы нефть үткәргечләрненнән 75 м зурлыктагы санитар аерма билгеләнә.

Магистраль торбаүткәргечләрнең санитар өзелешләре чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрен һәм башка күчемсез милек объектларын куллануны тыю төрләре:

- торак пунктлар;
  - бакча йортлары булган күмәк бакчалар, дача бистәләре;
  - аерым Сәнэгать һәм авыл хужалыгы предприятиеләре;
  - кошчылык фабрикалары, теплица комбинатлары һәм хужалыклар;
  - сәт заводлары;
  - карьер эшләү файдалы казылмалар;
  - гаражлар һәм шәхси хужалары автомобильләре өчен ачык стоянкалар;
- 20дән артык автомобиль;
- кешеләр күпләп жыелган аерым торучы биналар (мәктәпләр, хастаханәләр, балалар бакчалары, вокзал һ. б.);
  - 3 катлы һәм югарырак торак биналар;
  - тимер юл станцияләре; аэропортлар; елга портлары һәм пристаньлар;
- гидро -, электростанцияләр; I-IV класслы елга транспорты гидротехник корылмалары;
- чистарту корылмалары һәм насос станцияләре магистраль торбаүткәргечкә карамаган суүткәргечләр;
  - саклау күләме 1000 м³ булган жиңел ялкынсынучы һәм янучы сыеклык һәм газ складлары; автозаправка станцияләре;
  - мачталар (башнялар) һәм торбаүткәргечләр технологик элементнең күп каналлы радиорелей линиясе корылмалары, мачта (башнялар) һәм Россия элемент министрлыгы һәм башка ведомстволар арасында күп каналлы радиорелей элемент линиясе корылмалары; телевизион башнялар.

7. Инженерлык коммуникацияләренең сак зоналары. Торба үткәргечләрнең сак зоналары Торба үткәргечләрне зарарлау мөмкинлеген бетерү өчен саклау зоналары билгеләнә. Торба үткәргечләрнең саклау зонасы күләме торба үткәргечләрнең саклау зоналарында жирләрдән файдалану тәртибендә билгеләнә (раслаулар). Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 20 августындагы 395 номерлы карары белән. Күрсәтелгән торба үткәргечләр өчен саклау зонасы 25 м тәшкил итә. Торба үткәргечләрнең сак зоналарына керә торган жир кишәрлекләре жирдән файдаланучылардан алынмый һәм, югарыда күрсәтелгән нормативларны мәжбүри үтәп, авыл хужалыгы һәм башка эшләр башкару өчен файдаланыла.

Саклау зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- предприятие житәкчесе тарафыннан расланган эшләрне житештерү планы буенча ремонтлаганда һәм реконструкцияләгәндә башкарыла торган

тирэнлеклөрдән тыш, проектта каралмаган канализация коеларын һәм башка заглублиениеләрне урнаштыру;

- мелиоратив жир эшләрә житештерү, сугару һәм киптерү системалары төзү;

- тау, төзелеш, монтаж, шартлату эшләрә житештерү, грунт планировкасы;

- скважиналар, шурфлар төзү һәм грунт пробаларын алу белән бәйлә геологик-төшерү, эзләү, геодезик һәм башка тикшеренү эшләрән башкару.

Куллануның шартлыча рөхсәт ителгән төрләрә, газ үткәргеч оешмасы белән килештереп, түбәндәгеләрне кертәләр:

- теләсә нинди корылмалар һәм корылмалар төзү;

- агачлар һәм куаклар утырту, терлек азыгы, ашламалар һәм материаллар склады, печән һәм салам эскертләрә, терлекләр, балык тоту, казылык һәм боз әзерләү;

- торба үткәргечләр трассасы аша чыгу юлларын һәм кичүләрне төзү;

- автомобиль транспорты тукталышларын, тракторларны һәм механизмнарны урнаштыру,

- бакчалар һәм бакчалар урнаштыру.

Ликвидацияләнгән нефть скважинасының саклау зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрәннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләрә:

- төзелешнең теләсә нинди төрә.

ЛЭПның сак зоналары.

“Югары Мактама авыл жирлегә” муниципаль берәмлегә территориясен кисеп үтүче электр тапшыруларының һава линияләрә өчен зурлыклары 12.1.051-90 “Хезмәт куркынычсызлыгы стандартлары системасы” ГОСТ 12.1.051-90 белән билгеләнә торган саклау зоналары билгеләнә. Электр куркынычсызлыгы. 1000 В дан артык көчәнешлә электр линияләрәнең саклау зонасында иминлек мөнәсәбәтләрә (СССР Дәүләт комитетының продукция сыйфаты һәм продукция стандартлары белән идарә итү буенча 1990 елның 29 ноябрәндәгә 2971 номерлы карары белән расланган) һәм 110 кВ куәтлә электр тапшыру линиясә өчен 20 м тәшкил итә.

Саклау зонасы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләрәннән һәм күчәмсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләрә:

- саклагычларны һәм ягулык-майлау материалларының каймагын урнаштыру;

- чүпләкләр урнаштыру;

- шартлату эшләрән башкару, ут кабызу;

- дөһшәтлә яки экстремаль һава шартларында электр тапшыруның һава линияләрә саклау зонасында эшләр үткәрү һәм аларда булу.

Условно разрешенные виды использования, допустимые по согласованию с организацией, эксплуатирующей воздушные линии электропередач:

- строительные, монтажные и поливные работы,

- посадка и вырубка деревьев,

- складирование кормов, удобрений, топлива и других материалов,

- устройство проездов для машин и механизмов, имеющих общую высоту с грузом или без груза от поверхности дороги более 4 м.

8. Эчэргэ яраклы су белән тээмин итүнең жир асты чыганаclarын санитар саклау зоналары.

СанПиНом 2.1.4.1110-02 нигезендә су белән тээмин итү чыганаclarын һәм эчэргэ яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары су белән тээмин итү чыганаclarын пычранудан санитар саклау зонасы оештырыла, аның составына өч пояс керә: беренче пояс - катгый режим поясы, шулай ук икенче һәм өченче пояс - чикләүләр пояслары.

Өлмәт муниципаль районының “Югары Мактама авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге территориясендә чишмәләр һәм су жыю скважиналары бар, алар өчен санитария саклау зонасының беренче поясы 50 м. Икенче һәм өченче поясларның чикләре проектларын эшләү һәм аларны исәпләү зарур. Аларны куллану режимын СанПиН 2.1.4.1110-02 билгели.

Эчә торган су белән тээмин итү чыганаclarын санитар саклау зонасының I пояс чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- югары көпшәле агачлар утырту;
- суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләрне салу;
- торақ һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру;
- кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану.

Эчә торган су белән тээмин итүнең жир асты чыганаclarын санитар саклау зонасының II пояс чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалану төрләре:

- эшкәртелгән суларны жир асты офыкларына кертү һәм жир асты байлыкларын жир асты байлыкларына күчерү;
- ягулык-майлау материаллары, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, промстоклар, шламосаклагычлар һәм жир асты суларының химик пычрануы куркынычы тудыручы башка объектлар складларын урнаштыру;
- зиратларны, үләт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм жир асты суларының микроб пычрануына китерә торган башка объектларны урнаштыру;
- ашламалар һәм агулы химикатлар куллану;
- төп файдаланудагы урманны кисү.

Мондый объектларны урнаштыру, геологик контроль органнары бәяләмәсен исәпкә алып бирелгән Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсенең санитар-эпидемиологик бәяләмәсе булганда, жир асты суларын файдаланганда гына, су йөртү офыгын пычранудан яклау буенча махсус чаралар башкарылганда гына, санитария саклау зонасының III пояс чикләрендә рөхсәт ителә.

Эчә торган су белән тээмин итүнең жир асты чыганаclarын санитар саклау зонасының II поясы чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм

күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан шартлы рәвештә рәхсәт ителгән файдалану төрләре:

- туфрак катламын бозуга бәйлә яңа скважиналар бораулау һәм яңа төзелеш, Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп.

9. Су саклау зоналары, яр буе яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе полосалары.

Су саклау зоналары - өске су объектларының яр линиясенә тоташкан һәм аларда күрсәтелгән су объектларын пычратуны, чүпләүне, ләм утыруны һәм суларны ярлыландыруны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөньясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территорияләр.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган территорияләрдә яр буе яклау полосалары урнаштырыла.

Яр буе полосалары һәр гражданның гомуми файдаланудагы су объектларыннан файдалана алуын тәэмин итү максатларында бирелә.

РФ Су кодексы нигезендә елгаларның яки инешләрнең су саклау зоналары киңлегә аларның елгалары яисә инешләре өчен озынлык белән билгеләнә:

- 10 км га кадәр - 50 м күләмендә;
- 10 км дан 50 км га кадәр - 100 м күләмендә;
- 50 км һәм аннан да күбрәк - 200 м күләмендә.

Елга, чишмә башыннан алып инешкә кадәр 10 км дан да кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе яклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы 50 м күләмендә билгеләнә.

Яр буе яклау полосасының киңлегә су объекты ярының текәлегенә бәйлә рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яисә кире авышлык өчен - 0°, 40 м тәшкил итә, текәлек өчен 3° һәм аннан да күбрәк авышу өчен - 50 м.

Шулай итеп, Дала Зәе елгасының су саклау зонасы киңлегә - 200 м, Мактаминка урамы - 50 м, калган сулыклар һәм сулыклар - 50 м. Степной Зай һәм Мактаминка проспекты өчен яр буе яклау полосалары 50 м күләмендә кабул ителде.

Гомуми файдаланудагы су объектының яр буе линиясе буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән яр буе полосасы билгеләнә. Степной елгасының яр буе полосасының киңлегә 20 м, калган су агымнарының киңлегә 5 м тәшкил итә. Гражданның су объектына ирекле керүен тәэмин итү максатларында яр буе полосасы төзелә алмый.

Елгаларның, башка су объектларының су саклау зоналарында урнашкан жир кишәрлекләре һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектлары өчен түбәндәгеләр билгеләнә:

- тыелган файдалану төрләре;
- файдалануның шартлы рәхсәт ителгән төрләре, аларны бассейнлы һәм башка территориаль идарә органнары белән килештереп, вәкаләтле дәүләт органнарының су фондыннан файдалану һәм саклау, әлегә кагыйдәләрдә билгеләнгән гавами тыңлаулар процедураларыннан файдаланып, махсус килештерү буенча рәхсәт ителергә мөмкин.

Елгаларның су саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчемсез мөлкәтнең башка объектларыннан, башка су объектларыннан файдалану төрләре:

- туфракны ашлау өчен агып төшүче сулардан файдалану;
- зиратларны, үлэт базларын урнаштыру, житештерү һәм кулланыу калдыкларын, радиоактив, химик, шартлаткыч, агулы матдәләргә күмү;
- үсемлекләрнең корткычларына һәм авыруларына каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;
- транспорт чараларының (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәткә һәм туктап торыуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслеккә махсус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәткә һәм туктап торыулары керми.

Яр буе яклау полосалары чикләрендә, су саклау зоналары өчен күрсәтелгән чикләүләр белән беррәттән, түбәндәгеләр тыела:

- жирләрне сөрү;
- юыла торган грунтларның өемнәрен урнаштыру;
- авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерлар, ванналар оештыру.

Су саклау зоналары чикләрендә хужалык объектларын һәм башка объектларны проектка, төзү, реконструкцияләү, файдалануга кертү һәм эксплуатацияләү рәхсәт ителә, мондый объектларны су объектларын пычранудан, чүпләнүдән һәм суларны саегудан су законнары һәм әйләнә-тирә мохиткә саклау өлкәсендәге кануннар нигезендә саклауны тәэмин итә торган корылмалар белән жиһазландыру шарты белән.

Яр буе полосасында файдалануның тыелган төрләре:

- жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру;
- механик транспорт чараларын кулланып хәрәкәт итү.

Су объектларының яр буе полосасы чикләрендә алар янында йөрү (механик транспорт чараларын кулланып) рәхсәт ителә, шул исәптән һәм спорт балыкчылыгын тормышка ашыру һәм йөзү чараларын причал ясау өчен дә.

10. Файдалы казылмалар ятмаларының тау отводлары.

«Югары Мактама авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясе Ромашкино нефть ятмаларының тау отводы чикләрендә урнашкан.

«Жир асты байлыктары турында» 2395-1 номерлы Россия Федерациясе Законының 22 статьясы нигезендә жир асты байлыктарыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау катламы чикләрендә файдалы казылмалар ятмалары майданнарын төзүгә хокуклы.

Жир асты байлыктарының аерым участкаларыннан файдалану ил оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәэмин итү, жир асты байлыктарыннан нәтижәле файдалану һәм аларны саклау, әйләнә-тирә мохиткә саклау максатларында чикләнергә яисә тыелырга мөмкин.

Торак пунктлар һәм территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар территорияләрендә жир асты байлыктарыннан файдалану халыкның тормышы һәм сәламәтлегенә иминлеге, әйләнә-тирә мохиткә саклау куркынычы тудырырга, тау эшкәртмәләренен, бораулау скважиналарының һәм жир асты байлыктарыннан файдалануга бәйле башка корылмаларның

сакланышын да кертеп, биналарның һәм корылмаларның сакланышын булдырырга мөмкин булган очракларда чикләнергә яисә тыелырга мөмкин.

Махсус сакланылучы табигать территорияләрендә жир асты байлыкларыннан файдалану аларның территорияләрен махсус саклау режимы нигезендә гамәлгә ашырыла.

«Жир асты байлыклары турында» 1992 елның 21 февралендәге 2395-1 номерлы Россия Федерациясе Законының 25 статьясы нигезендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзү, шулай ук жир асты корылмалары урнашкан урыннарда жир асты байлыкларының дәүләт фонды яисә аның территорияль органнары һәм дәүләт тау күзәтчелеге органнары рөхсәте белән бары тик файдалы казылмалар чыгару мөмкинлеге яисә төзелешнең икътисадый максатчанлыгы исбатлану шартларында гына урнаштыру рөхсәт ителә.

Файдалы казылма ятмалары мәйданнарын үз белдеге белән төзү житештерелгән чыгымнарны һәм территорияне рекультивацияләү һәм төзелгән объектларны сүтү чыгымнарын каплаусыз туктатыла.

11. Мелиорацияләнгән торган авыл хужалыгы территорияләре.

«Жирләргә мелиорацияләү турында» Федераль законның 30 статьясы нигезендә, мелиорацияләнгән торган жирләрдә элемент, электр тапшыру, торбаүткәргеч, юллар һәм башка объектлар линияләрен төзү һәм эксплуатацияләү дәүләт хезмәтләрен күрсәтү, агросәнәгать комплексы өлкәсендә дәүләт мөлкәте белән идарә итү, шулай ук Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенә тиешле органнары белән килештереп гамәлгә ашырылырга тиеш.

12. Дала Зәе авылының аеруча саклана торган табигый территориясе.

«Югары Мактама авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясе буенча ТАССРның 1978 елның 10 гыйнварындагы 25 номерлы һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2005 елның 29 декабрендәге 644 номерлы карарлары нигезендә төбәк әһәмиятендәге табигать һәйкәле дип танылган Дала Зәе ага. Шулай ук законда билгеләнгән тәртиптә су саклау зоналарыннан файдалану режимын саклау режимын үтәү таләп ителә.

28 статья. *Мәдәни мирас объектларын саклау зоналары өчен билгеләнгән күчәмсез мөлкәттән файдалануны чикләү тасвирламасы.*

Рәсми рәвештә расланган документлар, тиешле карталар һәм регламентлар эшләгән һәм бирелгән саен, күрсәтелгән документлар өлгегә Кагыйдәләргә үзгәрешләр кертү тәртибендә кертелә.

29 статья. *Ачык сервитутларның эш зоналары.*

Халык алдындагы сервитутларның хәрәкәт итү зоналары чикләре жирлек территорияләрен ызанлау проектларында чагылдырыла һәм жир кишәрлекләренең шәһәр төзелеше планнарында күрсәтелә.

12 бүлек. *Шәһәр төзелеше регламентлары шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган төп жирләргә билгеләү һәм аларга карата шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган жирләргә билгеләү.*

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында (әлеге Кагыйдәләрнең II өлеше) территорияль зоналардан, территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналардан тыш, гомуми файдаланудагы шәһәр төзелеше регламентларының гамәлдә булуы кагылмый торган төп территорияләр һәм шәһәр төзелеше регламентлары - махсус саклана торган табигать территорияләре, урман фонды җирләре, шәһәр урманнары һәм башкалар сайлап алынган.

Әлеге бүлектә шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы һәм җирләрнең төп территорияләрен билгеләү тасвирламасы бар.

Шәһәр төзелешен зоналаштыру картасында шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми һәм таралмый торган гомуми файдаланудагы территорияләр һәм җирләр бүленергә мөмкин:

Билгеләнешләр	Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнми торган гомуми файдаланудагы төп территорияләр һәм җирләрнең атамасы
ЗВФ	Су фонды җирләре
ЗЛФ	Урман фонды җирләре
ДПИ	Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән җир кишәрлекләре
СУ	Авыл хужалыгы җирләре

30 статья. *Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән гомуми файдаланудагы төп территорияләрен һәм җирләрен билгеләү.*

ЗВФ. Су фонды җирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары өске сулар белән капланган җирләр өчен билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Су кодексы нигезендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы дөүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

ЗЛФ. Урман фонды җирләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары урман фонды җирләренә (торак пункт чикләреннән тыш) карата билгеләнми, ә алардан файдалану Россия Федерациясе Урман кодексы нигезендә Россия Федерациясе дөүләт хакимиятенең һәм Татарстан Республикасы дөүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары тарафыннан билгеләнә.

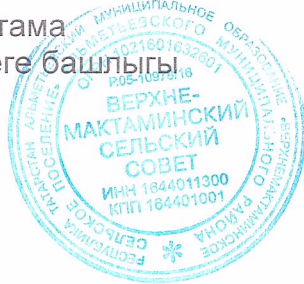
ДПИ. Файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән җир кишәрлекләре.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясы 4 өлешенең 4 пункты нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары файдалы казылмалар чыгару өчен бирелгән җир кишәрлекләре өчен таратылмый. Шәһәр төзелеше регламентлары кагылмый торган җир кишәрлекләрен куллану вәкаләтле органнар тарафыннан федераль законнар нигезендә билгеләнә.

СУ. Авыл хужалыгы жирлөре зонасы.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 36 статьясы 6 өлеше нигезендә шәһәр төзелеше регламентлары авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр составындагы авыл хужалыгы жирлөре өчен билгеләнми. Шәһәр төзелеше регламентлары билгеләнмәгән жир кишәрлекләрен куллану вәкаләтле органнар тарафыннан федераль законнар нигезендә билгеләнә.

Югары Мактама
авыл жирлеге башлыгы

Н.Т. Нуриев